Matiewo

1 Abalahama biga, jakobo biga, JESU kiristu
yajanba yela n ne:
2 Abalahama mali Isaka; Isaka ń mali Jakobo;
Jakobo ń mali Juda yeni o ninjaba;
3 Juda bo taa Tamaar, ki mali Fares yeni Saara;
Fares ń mali Esrom; Esrom ń mali Aram;
4 Aram ń mali Aminadab; Aminadab ń mali
Naasɔn; Naasɔn ń mali Salmɔn;
5 Salmɔn ń taa Rahab, ki mali Bɔas; Bɔas ń taa
Rut ki mali Obed;
6 Obed ń mali Isayi; Isayi ń mali Dafid; O bad-
ciamo Dafid ń taa Uri denpua, ki mali Salomɔn;
7 Salomɔn ń mali Robuam; Robuam ń mali
Abia; Abiya ń mali Asa;
8 Asa ń mali Josafat; Josafat ń mali Joram;
Joram ń mali Osiyas;
9 Osiyas ń mali Juatam; Juatam ń mali Ahas;
Ahas ń mali Esekihas;
10 Esekihas ń mali Manase; Manase ń mali
Amɔn; Amɔn ń mali Josias;
11 Josias ń mali Jekonias yeni o ninjaba, ban
cuo ba ya yogu ki gede yeni ba Babilɔni, ti
yonbidi.
12 Babiloni yonbdi ń pendi, ke Jekonias mali
Salatiel; Salatiel ń mali Sorobabel;
13 Sorobabel ń mali Abiyud; Abiyud ń mali
Eliakim; Eliakim ń mali Asɔar;
14 Asɔar ń mali Sadɔk; Sadɔk ń mali Akim;
Akim ń mali Eliyud.

15 Eliyud ń mali Eleyasaar; Eleyasaar ń mali
Matan; Matan ń mali Jakob;
16 Jakob ń mali Josef, Maari calo, Maari, yua n
mali Jesu, ban yi yua kiristu.
17 Lan wani, lan cili Abalahama, ki tuoni Dafiid,
li tie piiga n nifiima na, lan taa Dafiid ki tuoni
Babiloni yonbidi, li mo tie piiga n nifiima na, ki
taa Babiloni yonbdi hali kiristu li mo tie piiga n
nifiima na.
18 Jesu kiristu ń mali maama n ne. Maari, o naá
bo tie Josef cikpenga i, ki punbi U Tienu Foŋanma
paalu po, ke bi dá ki taani yeni bi yaba (ki dá ki
kuni ti cikpendi)
19 O calo, Josef ń bo tie nitegnka, kaa bua ke
o fiagi o yeni, o den jagi ke wan wuoni, ki yie o
ŋasiili nni.
20 Wan taa lan ya maalma yeni, O Diedo maleki
ń legdi o po ti dangdi nni, ki maadi o: Dafiid
bijua Josef, da jie yeni ŋan kuani a denpua Maari
kelima, wan punbi ya biga ne ñani U Tienu
Foŋanma kani i.
21 O ba mali bonjaga, ŋan yini o Jesu; wani n
ba faabi o buolu u tuonbiidi po.
22 Ne kuli tieni ke O Diedo ń bo cedi ke bi
sawalpuaba tuodi ki waani yaali ń tieni ki dudi:
23 I ba la powandiali (ya jifaano dá ki bani ja)
ba punbi, ki mali bonjaga, ban yini o Emanuyel,
li niima nni tie U Tienu ye yeni ti.
24 Josef ń den findi, o den tieni nani O Diedo
maleki ń waani o yaala, o den ga o denpua ke bi
taani ki ye.
25 Ama, o den ki taani yeni o hali ke o ban mali
bonjaga ke o yini o Jesu.

Diangbenga 2

1 Jesu den mali Betelema, Jude dogu nni, ya
yogu ke Herodi den tie badciamo; lanyogu ke ya
badtieba n bani i ŋmaali cogma ñani puoli, ki
cua Jerusalema,
2 yedi: Jufinba badciamo, ban mali yua mɔlane
ye le? Kelima, ti la ke o ŋmaabiga pudi puoli, ke
ti cua ki ba pugi o.
3 O badciamo Herodi ń gbadi lanya maama, o
yama ń ŋmadi lan mugi Jerusalema yaaba kuli.
4 O badciamo ń taani salga yidkaacianba yeni
u dogu nn gbanbanda, ki buali ki bandi ban ba
mali Kiristu naana.
5 Ban maadi o: li tie Betelema, Jude dogu nni;
kelima o sawalpualo ń diani yaali n ne:
6 Fini, Betelema, Juda tinga, fini ka ñidi ki cie,
Juda dogciami siiga, kelima bado ba ña a niini,
ki ya kpaa n buolu Isirayeli.
7 Lanyapo, Herodi ń wuoni, ki yini a ŋmaabila
banda yeni, ki buali ki bandi ya yogu ke ki
ŋmaabiga yeni den pudi ki ñigdi.
8 Ki waani ba ke ban gedi Betelema, ki maadi
ba: “Gedi mani ki ban ga ki bigi yeni laabaali
bonŋanla, I ya la o, yin guani ki maadi nni, mini
mo ń gedi ki pugi o.
9 Ban cengi o badciamo ki gbeni, ban ña ki
paani u sani. Ban den la ya ŋmaabiga puoli yeni
ń go legdi bi liiga, ki ya cuoni, ki ban pundi ki
biga ń ye naani, ki sedi.
10 Ban la ki ŋmaabiga, bi pala ń mangi
boncianla.
11 Ban kua li dieli nni, ki la ki biga yeni o naá

Maari, ki gbaani ki pugi o, ki fiidi bi ligbɔga, ki
ñani wula, li ŋubli yeni ya tolade n yi miiri ki
teni o bi paabu.
12 Bi den la ti dangdi nni, ke li ki buali ke ban
guani ki tɔgni Herodi po, ke bi kogni santianu, ki
lebdi ki kuni.
13 Puoli banda yeni ń kuni, ke maleki legdi ti
dangdi nni, ki maadi Jesefi: “Fii, ki taa ki biga
yeni o naá, ki sani ki gedi Ejipti, ki ya ye lanpo
hali min ba waani a ya yogu; kelima Herodi ba
kpaani ya sani ke o ba biani ki biga ne miali.
14 Josefi ń fii ku ñiagu ki taa ki biga yeni o naá,
ki sani ki gedi Ejipti
15 Bi den ye Ejipti hali ke Herodi ti kpe. Li tieni
yeni ke O Diedo ń bo cedi ke sawalualo waani
yaali yeni ń tieni ki dudi: “N yini n bijua, ki ñani
o Ejipti tinga nni.”
16 Herodi ń diidi ki sua ke puoli ŋmaabanda
yeni bɔndi o, ke o pali beni boncianla, ke sɔni
ke ban kpa Betelema dogu nni yeni li tinkundogi
kuli, ya bonjabila pia bina lie yeni yaaba n nagi
bina lie nani wan den buali ki bi waani o ya yogu
yeni, ke o jia ki dagni ki biga yeni ń baa pia ya
bina.
17 Mɔla, o sawalpualo Jeremi ń den waani yaali
tieni ki dudi:
18 Bi gbadi i yigni Roma dogu nni, li bubuuli i
kuumoe yeni i fanfabinciami, Raciheli ń buudi o
bila kuumoe, kaa bua ban baagi o, ki sɔngi opali,
kelima, bi ji ki ye.
19 Herodi ń kpe, ke maleki legdi ti dangdi nni
Ejipti, ki maadi Josefi:
20 ki yedi: “Fii, ki taa ki biga yeni o naá ki gedi

Israyeli dogu nni, kelima yaaba n den kpaani ke
ban gbindi ki biga miali nan kpe o.
21 Josefi ń fii, ki taa ki biga yeni o naá, ki gedi
Israyeli.
22 O den gbadi ke Arkelawus n ga o báa Herodi,
ki kaa Jude badkpagli po, ke o jie yen wan gedi
li dogu nni. O den la ti dangdi nni ke li buali ke
wan gedi Galile,
23 ke o gedi ki kua ya dogu ke bi yi Nasareti, ke
bi sawalpuaba n den waani yaali ń tieni ki dudi:
“Bi baa yi o Nasaeti yua.”

Diangbenga 3

1 Lanyogu, ke Jan bo legdi Jude tinkuonga nni,
ki kpaandi ki wangi U Tienu maama
2 O den maadi: “Lebdi mani i pala kelima
tanpoli diema nagi.
3 Jan tie o sawalpualo Esayi ń bo tuodi ki waani
yua ya maama, ki tua: “Ne tie yua ya nialu n
kpaandi ki tinkuonga nni ki tua: «Bobni mani O
Diedo sanu, sondi mani o sanbulmu.”
4 Jan bo la ti yodyuokobdi liadgaalgu, ki ñaagi
o ciaga nni ku gbanñagdigu. O bo ŋmani ti
naasuudi, ki mua li fuali nni siadi.
5 Jerusalema niba, yeni Jude yaaba kuli yeni
Jurden tinkundogi yaaba den caa o kani.
6 Bi den tuodi ki dɔgdi ki wangi bi tuobiidi, ki
cedi ke Jan batise ba Jurden kpenu nni.
7 Ama wan den la ke farisienba yeni
saduseyenba boncianla kpendi o kani ki bua
wan batise ba, ke o maadi ba: “Waalaba buoli,
ŋma waani yi ke yin sani ya pabienli n kpendi.

8 Yin nan loni ya luana n dagdi yeni i tuubma.
9 Yin da daani i ala nni ki tua: “Ti pia Abalahama ke o tie ti ɓáa! Ḳelima n kadi ki maadi yi ke a tana ne siiga nni, U Tienu ba fidi fiini ya bila n tie Abalahama puolŋuani.”
10 Ku yalgu ji caa i tiidi jiina po i; ya tiiga n ki luoni luanŋana, bi ba pedi bu ki lu bu u mu nni.
11 Mini, n batise yi yeni mi ñima ki bua yin legdi ki waani i biidi ki lebdi i pala. Ama yua n ŋua n puoli ki ba cua pia u paaciamu ki cie nni, hali ke n kan fidi ki pili o taacaakpaga. Wani ba batise yi yeni U Tienu Foŋanma yeni u mu i.
12 O ji muubi li bonlendkaali o nuu nni i. O ba ŋanbi ki tigni u jalu, ki tini ki taani mi dibima, ki wodi ki kuodi li bunbuali nni, ki nan juu ku fengu ya mu n ki pia gbindma nni.
13 Lanyognu ke Jesu ñani Galile ki cua Jurden kpenu nni, Jan kani ke wan batise o.
14 Ama ke Jan yie, ki yedi: Mini n bua ŋan batise nni, ke a mo nan cua n ya kani!
15 Ke Jesu jiini o: «Ji cedi lan tieni yeni kelima li buali ke tin tieni yeni i yaali n tiegi kuli ń tieni ki dudi. Jan ji den ki yie o maama.
16 Ban batise Jesu, ke o ñani mi ñima nni, ke tanpoli luodi, ke o la ke U Tienu Foŋanma jiidi nani ki kpaajiega yeni ki sedi o po.
17 Ke u nialu ñani tanpoli, ki yedi ya maama ne: «O ne tie n bijabuadga i, n pali mani o po hali boncianla.

Diangbenga 4

1 Ki fuoŋanbi gedi yeni Jesu i tinkuongi n, ki sitaani bign o.

2 Ki Jesu loli bu ñɔbu yentuna piina yeni ñiadi
piina, ki mi komi cuo gu.
3 Ki sitaani nagni ki maad o, ya tie U Tienu
bijua cedi k a tana ne n kpandi jiedi.
4 Ki jesu ŋmian o: li diani ki maadi, k ti jiedi
po baba k a cedi k o nul pia li miali, ama ya
maataana kuli ña U Tienu ñɔbi n.
5 Ki sitaani tug o ki gedi yen o dingbanli ni, ki
duon o jaandieciangu yuli po.
6 Ki maadi o: a ya tie U Tienu b ijua, ŋan yugi ki
jiidi, klima li diani ki maadi: U Tienu tondikaaba
ba tebni ki gaba, ba k a taali n da si tanli
7 Ki Jesu yedi o: li mɔ diani ka kan bigni a diedo
U Tienu.
8 Ki sitaani guani ki tugi o ki gedi yeni o ya juali
n kpedi paaa yuli po, ki waani o duliña munli
kuli yeni li ŋanmu,
9 ki maadi o: n ba teni a lan kuli ne, li ya tie k
a gbaani ki pugi nni.
10 Ki Jesu yedi o: sudi n kan ne, fin sitaani!
klima a baa pugi a Diedo U Tienu baba i, ki gɔ
dondi wani baba i.
11 Ki li yogu sitaani siedi ki ŋagu. Li yogu, ki
maleki nba nagni ki tieni o buama
12 Ki Jesu gbadi ki bi cuo San, k o ñani li kani
ki gedi Galile.
13 O ñani Nasareti ki gedi kafarnahom ki li ki
fagi yeni li mɔgli, babilɔni yeni Nepitaali tingn
nni.
14 Ki lan fidi U Tienu tondu Esayi n bo maadi
yaali n fidi ki tieni yeni i mɔni.
15 Yabulɔn yeni Nepitaali dogi n yaabi, yeni
yaabi n kua ki kpia li mɔgli bɔnpuoli po Juuridan

dogu yeni Galiile yaabi bi nimɔnbi.
16 Li dogu n yaabi den ye bɔnbɔnli nni, k te la
ya yinyienbi n yabi; ki yaabi n den kali mi kuuma
bɔnbɔnli po mɔ la ya yinyienbi n cua ki fandi.
17 Ki li yogu ki Jesu ji cili ki muandi ki maadi,
ŋa mani i tuonbiidi ki lebdi i ba klima U Tienu
diema nago.
18 Li bo tie yeni k o cuoni Galiile li mɔgli kung,
ki la o ninjabi bonbilie, Siimɔn, yua ki bi yiigu
Piar yeni Andre ki bi lu bi janbaandi li mɔgli nni
ki kpaani i jami.
19 Jesu maadi ba: ya ŋua man n ni, n bi cedi
yin ya kpaani bi niba ki ji cedi li jancuoli.
20 Li yogunu, ki bi ŋa bi janbaandi, ki ji ŋuagu
21 Ki wan cuoni ki gedi liigi waami, k o la o
ninjanbi bonbilie mɔ Jaak Sebede bidi yeni San
o kpelo ki bi ye o ñunbiagu nni ki ŋanbdi bi
janbaandi.
22 K o yinbi, ki bi ŋa bi janbaandi yeni bi baà,
ki ji ŋɔd o.
23 O bo cuoni Galiile jandieciandi nni, ki
muandi U Tienu diema maama, ki paagdi i yian
buoli kuli.
24 Bi ji den taagi o yeli kaana kuli Siri dogun
ni, ki bi cuoni o kani yeni yaabi n yia i yian buali
kuli: yaabi ka sanpola ŋuabi, yaabi n baali i ting
yeni ti gbannankpiendi danb.
25 O nuwuligu ji den ŋua o: Galiile, Dekapol,
Jerusalem, Jude yeni Jourdin puoli.

Diangbenga 5

1 Wan la o niwulgu, k jesu don li juali po, k

oyegntieb nagni ki kal o kani.
2 yeni wan yaadi o nɔbu, ki tundiba, ki maadi
ba:
3 pamanli tie yaabi n jiindi bi ba, ki duu U
Tienu po i. Ban n tie U Tienu diemani niba.
4 Pamanli ye, yeni yaabi n kaa yeni ti ninsiidi.
5 Pamanli ye, yaabi n pia li pañiili, klma U
Tienu bo ti cabi bani i tinga.
6 Pamanli tie yaabi n buudi mi koma yeni o
ñuñuunu, i mɔmɔni sanu nni, klma bi ti ba di ki
guo.
7 Pamanli bi ninbadama po, klma bi bo ti di li
danbi mɔ ya po m ninñuma.
8 Pamanli tie yaabi n pia li papienli, ki dugni
ban ba ti la U Tienu.
9 Pamanli tie yaabi n kpaani laafia yen m
buama bi lieba po, ki dugni U Tienu ba ti yini
bani o bidi.
10 Pamanli tie yaabi n tuagi i mɔmɔni sanu, ki
bi nan wangi bi fala li po, kilima bani n tie U
Tienu diema yabi.
11 Pamanli yen ŋanbi ki loli ki cuo, yayognu ki
bi sugdi, ki maadi ti maa biidi, ki pua mi faama,
ki tiendi li bonbiili ki dugni min ya po.
12 Ya ye mani li pamanli nni yeni i lalayien nni,
ki dugni i ñuadi ti ba yabi tapoli po, ki dugni
yaabi cindi ki tie U Tienu tondikaaba, bi den
cagni bi mɔ yeni.
13 I tie yaami i tinga ne po. Ama, li ya tie ki
mi yaama manu gbeni, bi ba tugi be ki guani ki
mang o? li ji ki pia buama. Li tie ki ban tugi ki
wuli niin po, bi niba n ya ŋmaadi li po.
14 Yinbi n tie ŋanduna yinyiem, ya dogu n ye

li juali po, bonli kan fidi ki legni o.
15 Yeni, bi ki congi li fidli ki cubdili bobl nni.
Ama bi yi cuon li fidli ki sien o naani ki li baa co
ki yieni deni yaabi kuli po i.
16 I mɔ ya yinyienm n ya fandi bi niba ki ban
fidi ki la i tuonŋanma, ki dondi i baa yua ye
tapoli po.
17 Yin da maali, k n cua k min piini bi
tondikaaba yikodi kaa, n cua k min piin ka, ama
n cua ki min waani lan buali yaali.
18 Klima n maadi yeni i mɔni: tapoli yeni i tinga
ya bua lan waagi nandi, ba lanbonli kan fidi ki
piini yeni ya yognu k li kuli ne bo pundi.
19 Yua daani U Tienu maama nni, k ki cɔlni,
wan n bo te juodi U Tienu diema nni. Ama yua
cɔlni U Tienu diema maama kuli, ki wangi o
lieba, k ban ya tie yeni, wani n baa tie nigbengl
U Tienu diema nni.
20 Ki dugni, n maadi, i bontitiedi ya ki ŋani cie
U Tienu kadaagu gbanbanda yen farisien nba, i
kan kua U Tienu diema nni.
21 I gbadi ki bi bo maadi ti yaja nba: a kan kpaa
nulo, ki nulo ya kpaa o lielo, bi bo yi gedi yen o
ti buudi danb kani.
22 Ama min maadi: yua beni o pali o ninja po,
li buali ki ban gedi yen o ti buudi danbi kani.
Nulo ya sugdi o ninja k o tie fanbi, bi bo gedi yen
o suif nba buudi danbi kani. Nul ya maadi k o
ninja tie yukpienli, bi ba lugu ya mu n kan jundi
nni.
23 A ya cua sala yid kanu, ki ba yid sala ki tiadi
k a ninjua pia m maama yen a;
24 ŋan daani a sala yid kaanu, ki gedi k fin yeni

a ninjua n mang yen lieb o, ŋan fidi ki guani ki yidi a sala.
25 ŋanbi k cuo a ba fin yeni a lielo ya pia maam; ki yegi ki ca buud daan o kani, ŋan tuodi yin gbadi i lieba maama ki sua ki da paa o san po, wan da ti gedi yen a bi buudi danbi kani, ki ti cedi ban luon a.
26 N maad a yeni i mɔni: a kan ñan lan kani, ka ki pani, hali ya yognu ka bi pa li kuli ki kan sieni ba kuuga.
27 I gbadi ki bi bo maadi: a kan dua yeni nuli den pua.
28 Ama min nan maadi: yua nuali o pua k o yanma kua li pua ni, o dua yen o o pali nni.
29 A nujienu ninbinli ya ye a po ki cedi ka tie biidi, ŋan ñan o ki lu fagm ki dugni bonyenli ya ki ye a gbanandi po, lan n pia ti ñuadi, yen ban ti taa ŋa ki lu a ya mu n kan bangi jundi nni.
30 Li ya sua ka nujienu n kuand a ti biidi nni, jiagu ki lu fagma, ki dugni lan n su yeni a gbanandi kuli n ya ye ya mu kan bangi jundi nni.
31 L den maadi ki yua ñani o denpua, wan ten o ya til n wang i k o ñan o.
32 Ama min n maadi, yua ñani o denpua k li tie mi cuncuma po, li pua ya gedi ki dua yeni ja tian o, o kuani o denpua mi cuncuma nni. Yua kuani ya pua ki o calo ñan o, o mɔ gɔ tieni mi cuncunmi.
33 I gɔ den kpeli ki gbadi ki bi maadi ti yaja nba: a kan maadi maama ki poli ki kandi U Tienu, ki bani ka fa faogu, a ya poli ka bo tieni yaali ŋan tieni.
34 Ama min, n maadi, da l polgi mani can yi i i.

Da polgi mani tapoli po, ki dugni tapoli tie naani
k U Tienu kaa ki buu ti buudi.
35 Ba yin da polgi tingi klima li mɔ tie naani k
o ŋmaadi o taali, daa polgi mani ba serusalem,
ki dugni serusalem tie o bado U Tienu dogu i.
36 Da puoni a yuli ki poli, klima a kan fidi ki
cedi baa a yuyengu n pendi bi ki bɔndi.
37 I maama ni i bani ki yaali n tie mɔni, yin
maadi ki li tie mɔni; yaali n tie faogu, ki li tie
faogu i. Yaali n sieni kuli ña ti tuonbiidi kani.
38 I kpeli ki gbadi ki bi maadi: ki nulo ya pua
ki pudi o lielo ninbinli, li ŋan ki ban pua ki pudi
o mɔ ya ninbinli; a pua ki fendi a lielo ñinli, li
buali ki ban pua ki fend a mɔ ya ñinli.
39 Ama min, n maadi: daa gaani man bi niba
biadima. Nil ya pab a u jienu kpianu, cab o u
ganu kpianu ki wan pabi.
40 Nulo ya bua bu yen a ki fie a liadi bigi, ŋan
cab o a liadi jali mɔ.
41 Nul ya niina ki ŋan cuoni ki gedi ya banli
fagi, ŋan taa li banli fagnu bonbilie.
42 Teni yua miad a, da beli yua bua ki ŋan
kpend o.
43 Igbadi k bi bo maadi: ya bua mani i lieba, ki
da bua mani i nandanba beba.
44 Ama min, n maadi: ya bua mani i nandanba,
ya jaandi mani yaabi n sɔlgi po, k nan ni; ya
jaandi mani yaabi wangdi fala po.
45 yeni, ki ba fidi ki waani ki tie baá yua tagi
poli po bidi. Kilima, wani n cedi k o yienu pudi bi
nibiadma po yeni bi nimɔnbi po, ki cedi ki taagi
ba, bi nimɔnba yeni ti nibiidi po.
46 I ya bua yaabi n bua yinbi beba, i laa ñuadi

ki bo laa i? Bi dogdanbi mɔ ki kubi yen kaa?
47 I ya fuondi i naataani beba, i ji tie bee k li
cie i liebi? Yaabi n ki ŋua U Tienu maama, bi mɔ
ki tie yen kaa?
48 Yin ji ya tie nimɔnbi, ki da pia biidi k tie nani
i baá yua ye tapoli n tie nimɔn maami yeni.

Diangbenga 6

1 Yin fangi mani i yula ki da wangi bi niba siigi
ke ban la ke i tiegi. Yeni i ji kan baa ñuadi i Báa
yua n ye tanpoli kani.
2 A ya ba tieni salga a luoda po, ŋan da piebi a
naatuna nani bi muyidanba ń tiendi maama yiko
bangma diena nni yeni a sanjala po, ke bi niba ń
kpiagi ba. N kadi ki maadi yi i mɔmɔni ke bani
wani ba bi paabu n yeni.
3 Ama a ya bua tieni a luoda salga, a nuuganu
ń da bani a nuujienu ń tieni yaali
4 Lan fidi ke a salga ń tieni ŋasiili nni, ke a
Báa yua n nua bonli kuli ŋasiili nni ń ŋmiani a
a ŋanma.
5 I ya jaandi, yin da tie nani bi muyidanba yeni,
bani yaaba n maani ki se ti jaandiedi nni, yeni a
sanjala po ki jaandi, ke bi niba ń la ba. N maadi
yi i mɔmɔni ke bani wani la bi ñuadi o.
6 A ya ba jaani, ŋan kua a dieli nni, ki luoni li
ganli, ki jaandi a Báa yua n ye ŋasiili kaanu; a
Báa yua n nua ŋasiili nni ba ŋmiani a a ŋanma.
7 I ya jaandi, yin ŋa mi maacianma nani bi
nilanba ń maali maama ke mi maacianma n ba
cedi U Tienu ń ga bi jaandi.

8 Da togdi mani bi tuada kelima i Báa bani yin
bua yaali bá ke i dá ki cili i jaandi ki mia o.
9 Yin baa jaandi maama n ne o: Ti Báa yua n
ye tanpoli! a yeli ń gagdi ti gandi nni;
10 A diema ń pundi; a buama ń tieni tinga nni
nani tanpoli yeni.
11 Puni ti dinne ti yentunjiema;
12 ŋan tieni ti tuonbiadi po sugli nani ti mo ń́
tiendi sugli yaaba biidi ti po yeni;
13 Da ŋa tin baa mi biigma nni, ama ŋan fie ti
o biado nui nni. Kelima mi diedma, u paaciamu
yeni ti kpiagdi ti a yaali hali ya bina n ki pia
gbenma. Ami !
14 I ya dini sugli yaaba n biidi i po, i Báa yua n
ye tanpoli mo ba di sugli i po;
15 Ama i ya ki dini sugli ya niba n biidi i po, i
Báa mo kan di sugli i tuonbiadi po.
16 I ya loli bu ñɔbu, yin da biidi i pala nani bi
muyidanba yeni, bani yaaba yen ŋmidi ki nunga,
ke ban waani bi niba ke bi loli bu ñɔbu. N maadi
i mɔni, bani wani la bi ñuadi n yeni.
17 Ama a ya loli bu ñɔbu, ŋan jɔgi a yuli tolade,
ki faadi ki ŋanbi a nunga.
18 Ki da waani bi niba ka ke a loli bu ñɔbu ama
a Báa yua n ye ŋasiili nni. Ke a Báa yua n nua
ŋasiili nni ba ŋmiani a a ŋanma.
19 Da dogindi mani ki tinga ne ŋalmani, naani
ke ti bonlulugdi yeni i tontontanmɔni ba biani,
naani ke a suuda ba kua ki su.
20 Ama yin ya lingi ki dogindi ŋalmani tanpoli
naani ke ti lulugdi yeni i tontontanmɔni kan
biidi, ke a suuda mo kan kua ki su.

21 Kelima a ŋalmani ń ye naani, a pali mo ye
lankani i.
22 Bu nunbu n tie u gbanu fidsanga. A nunbu
ya ŋani, a gbanu kuli baa yieni;
23 Ama a nunbu ya ki ŋani, a gbanu kuli baa ye
li bɔnbɔnli nni i. Lanwani i, ya yenyenma n ye a
niinni ya tua bɔnbɔnli, li ba tua a po biigcianli i!
24 Nilobá kuli kan fidi ki ya tuuni canbáanba
bilie po. Kelima o baa nani yendo, ki nan bua
o lielo; lani yaa ka wan ya taabi yendo ki nan
fali o lielo. I kan fidi ki ya tuuni U Tienu po yeni
ŋalmani po.
25 Lani n cedi ke n maadi yi: «Da yagni mani i
yama i miali o, yin ba di yaali lani yaa ka i gbanu
po ti tialakaadi po. Li miali ki cie mi jiema aa,
bii u gbanu n ki cie ti tialakaadi?
26 Diidi mani tanpoli bonyugda: ŋaa buu, ŋaa
go yendi mo; ŋaa nan go begindi bonjekaali bá
kuli bunbuana nni; Ama i Báa yua n ye tanpoli
nan dindi ŋa. I ki pia fuoma ki cie ŋa aa?
27 I siiga nni, ŋma ba fidi o yanyagdi po, ki
pugni bá nuukpandunyenli o miali dana po?
28 Ke be n cedike i yagni i yama ti tialakaadi
po? Diidi mani u kuanu nni ku muapuugu ń tie
maama: kuu tuuni kuu go pua gaali mo;
29 ama, n maadi yi ke bá Salomoɔn yeni o
kpiagdi kuli, o nan ki fidi ki nandi yeni bá yengu
ń bobi maama.
30 U Tienu ya bobindi u kuanu nni muagu
yaagu ye dinne ke bi ba fandi ki kuuni gu u fanu
nni, li ba ga ledi i, ke o kan bobni yinba ya niba
n ki pia dudugdi boncianla.
31 Lanwani i yin da yagni mani i yama, ki tua:

“Ti ba di be? Ti ba ñu be? Ti ba bobi be?
32 Keli ma lani ya bona kuli, bi nilanba n lingi
lani. I Báa yua n ye tanpoli bani ke i bua lankuli.
33 Yin dá cindi ki lingi mi teginma yeni U Tienu
diema; I ba yuandi ki lani ya bona ki pugni.
34 Da yagni mani i yama saala po; kelima saala
ba kubi li yuli. Daali kuli yeni li fala i.

Diangbenga 7

1 Daa jaligi mani uba, k U Tiernu mɔ kan jaligi.
2 Ki dugni bu te bo jaligi i mɔ, ti buud daali.
yin bigdi maami ki tieni yeni, bi te ba bigni yeni
ki ten i mɔ.
3 Be cedi ka nɔ o muanu a ninjua ninbinli nni,
k ji ki nɔ o kpadijengu yaali n paani a yali nni.
4 A ba tieni ledi ki maadi a ninjua ki wan ŋa k
a ñani o muani o ninbinli nni, ki nan ki nua a ya
kpadijengu.
5 Monafigi, ñan ya kpadijengu ye a ninbinli no,
ki fidi nuali ki ñani o muanu a ninjua mɔ ya
ninbinli nni.
6 Da tugdi mani yali n tie U Tienu yaali ki tieni
sangbanli, aya tieni yeni bu juni ni; gɔ da tugdi
mani ya laani ki bi tagi yeni wula ki luni i duoli
nintuanl ni, i tieni yeni, b bu ŋmaa li po.
7 Mia mani, bi ba teni, kpaan maani, i ba la,
pua mani li ganli, bi ba luodi i po.
8 Klima: b tieni yua miadi, ki yua kpaani mɔ
laadi, ki luodi yua pua po.
9 I siign nni, ŋmaa n bu teni o bigi li tanli, li ya
tie k o miagu kpanu?
10 bii waa li ya tie k o miagu o jam mii?

11 Yeni yin bia maami kuli, i bani ya bo ŋana
ki ba teni i bidi, taalm ŋaa po i, ki i Diedo ba teni
yaali kuli ki bua li ya tie ki miagu i.
12 Yin bua ki bi nibi n ya tiendi yaali kuli i po,
i mɔ n ya tiendi yeni li nibi mɔ ya po, ti yikodi
yeni U Tieu tondi kadaagu n maadi yaali yeni.
13 Kua mani ya diñɔbu ñidi, klima ya diñɔbu n
yabi sanu caa mi tudmi nni, ki bi niba boncianli
nan ŋanbi ki togi lan ya sɔnu.
14 Ama ya diñɔbu ñidi ya sɔnu tie makpang-
bendgu sɔnu, ki yaabi n togi lan kani nan ki yabi.
15 Fangi mani i yula yeni mi tofaama
sawalpuaba, bi yi nagni i kani ki tie nani
pañoe yeni, ama bi pala nni, ke bi bia nani i
fuasangbanli yeni.
16 Bi luana n wangi ban tie yaaba. Bi ba fidi ki
lali duudi konkonbu po oo?
17 Li go tie yeni i, tiiŋanbu kuli ba loni
luanŋana i tiibiibu mo ń luanbiidi.
18 Tiiŋanbu kan fidi ki loni luanbiigu, tiibiibu
mo kan fidi ki loni luanŋanli.
19 Ya tibu n ki luoni luanŋana kuli, bi yi cua
bu, ki lu u mu nni.
20 Lanwani ii, bi yi bandi ba bi luana kani i.
21 Li ki tie yua n yi nni “O Diedo, O Diedo” ka
ba kua U Tienu Diema nni, kase yaaba n tie n
Báa yua n ye ŋaljanli nni buama baba.
22 Li daali ya pundi, bi niba boncianla ba maadi
nni, “O Diedo, O Diedo”, ti den ki jaani ki miadi
a yeli po ki bieli mu cicibiadmu uu? A yeli po ti
ki tieni yaalidgu bona aa?”
23 N mo ba kadi ki maadi ba, N ki bani hali

bada! Fuadi n kani, ti tuonbiidi daano ne!
24 Lanwani ii, yua n cengi n maama ki go cɔlni
li maama baa tie nani ya yanfodaano n maa o
diegu ku tangu po yeni.
25 Ki taaga ba nii, ki tieni ku ñinkuagu, ku
faagu ń figi li diegu, ama ku kan baa, kelima bi
maa gu ku tangu po i
26 Ama ya nilo n cengi n maama, ki naa cɔlni
ma, baa tie nani ya yanluodaano n maa o diegu
mi tanbiima po yeni.
27 Ki taaga ba nii, ku ñinkuagu ń tieni, ku faagu
ń figi, ki pua gu, kun baa ki mumudi yomyomi.
28 Jesu ń maadi ki gbeni, wan tundi maama den
sia bi niba pala.
29 Kelima o den tundi nani yua n pia ti yikodi
yeni, kaa tie nani a gbanbanda yeni ka.

Diangbenga 8

1 K JESU ñani li juali po, ki jiidi k o nuwuligu
ŋɔd o.
2 K gbadl ba nagni o nuntuanli ki maadi:
“yobdaan li ya tie k a bua a bu fidi ki paagi nni”.
3 Ki jesu tandi o nugu ki siigu ki maadi: “n
bua, paagi” li yognu mɔno k o gbadimi gbeni, k
o paagi.
4 Ki jesu yed o: “cuo a ñɔbu ki da ŋa oba n
gbadi ama gedi ki yaabi n yidi salgi n la ŋa, k ŋan
ten o salgi yaali ki Moyiis bo maadi k i gbadli ya
paagi wan ten yen, ki ban bandi k a paagi”.
5 Ki jesu kua kafarnawuum dogu nni, k puldi
nba ciamo nagni ki band o

6 ki maadi o: “yombdaan n tuonsɔnlo yia ki
dua deni, ki lebni ki kan fidi ki fii.”
7 ki Jesu maadi o: “n bu gedi ki ban paag o.
8 Ki pulisi nba ciamo ŋmiani o “canbaa n ki
dagdi yeni ŋan kua n deni, maadi lanbonyenli
baba, n tuonsɔnlo bu paagi.
9 N mɔ pia canbaa nba ki cɔlinb, ki mɔ pia
pulisi nba yaabi n cɔnln nni. N ya maadi yendo:
gedi, wan gedi, ki maadi o lielo mɔ baa, wan baa,
ki maadi o yombo: tieni ne, wan tieni”.
10 Jesu n gbadi o maami ki li ya ki lidi o k o
maadi ya bu ŋua o ki tua: yeni i mɔni n maadi,
n kpeli ki la o nulo ne Israel buolu nni k o dug n
po nandi.
11 N maadi fa, bi niba boncianla bo ñaa hali
puoli yeni nintuali k baa ki kali ki taani ki dini
yeni Abraham, Isaaki yeni Sakɔbi U Tienu deni.
12 Ama sitaani ya ya nibi, b ba te lubi naani k o
mu co k kan jundi k bi ŋmani a ñina, k li bubuuli
ye.
13 K jesu maadi o jua ne: ya caa k lan tieni
nani a dindanli n buali maami. Li yognu k o
tuonsɔnbig ne paagi.
14 Jesu bo gedi Pial deni, ki la o cuaro k o dua
yeni ti gbanantongdi.
15 K o taa o nugu maani o po, k li gbanantongdi
yaadi ki ŋaagu, k o fii k i suani.
16 O yenjuogu, bi cua yeni yaabi n yia i yian
buoli kuli jesu kani, k o bieli i cicinbiadmu o
maam palu po, ki paagdi bi yianbi,
17 ki fidi k U Tienu tondo Isayi n maadi yaali
lan fidi ki tieni: o tugi ti biidi yeni ti yian buoli
kuli.

18 Jesu n diidi ki sua k o nuwuligu ŋuagu ki
yabi, k o puodi bongbanlieli po.
19 K jua ba ne cua ki maadi: canba, n bu ŋɔd a
ŋan caa naan kuli.
20 Jesu ŋmiani o: i luali pia i fali, ki nuami pia ti
tiadi; ama o nul bijua ki pia naani k o ba kpagni
o yuli.
21 Bi ŋuankaaba siign yendi maadi: Yon-
bidaan, cabi k n da gedi ki pii n baá o.
22 Ama ki jesu ŋmian o: ya ŋuan ni ki ŋaa bi
tinkpib n ya pii bi kuumi.
23 O guani ki doni o ñunbiagun, wani yeni o
ŋuankaabi.
24 Ban paani k o faalu kpid ki yil o ñunbiagu,
k a ñunguona bigdi lan cubni o ñunbiagu, li sua
k jesu guandi.
25 O yegnkaabi nagni o kani ki findi o, ki maadi:
Yonbidaan, faabi'ti, ti bu mi ñum bu dii'ti !
26 K o maadi ba: bee n cedi ki jie, i dandanli ki
yabi ba waami, lani k o fii ki tandi o faalu yeni
li mɔgli po, ki li kuli suoni.
27 K li yaakilidi bi kuli, o tie ŋmaa i, ki bi buali
bi baan ni, k mi ñuma yeni o faalu kuli cɔlm o?
28 Wan tuadi bongbanlieli po, Gadarenia do-
gun, k finfanda lie cua o ki gaa o liigi po, k li
sɔnu bo nul bo ki tɔgi o beba kilima li bo pia i
jeje.
29 Ki bi tandi ki maadi: be e n ye tinbi yeni fin
siign ni, Daviid bijua, a cua ne ki ŋan waan'ti fala
yooo?
30 I duoli bo k ki fagi yeni ban ye naani,
31 k i cicinbiadmu yeni jaandi ki miadi jesu k o

ya bu bel'b wan bel'b k kuan'b ti i duoli ne nni.
32 K o beli'b k kuan'bi i duoln, k li duoli san
sani ki ban jiidi m ñunciamu nni ki bi bi kuli.
33 Wan bo yegi yeni yaabi, ki bi sani ki guani
o dogun ki waani i cicinbiadmu n bo kubi yaabi
yeni n paagi maami.
34 K o nuwuligu ñani ki ŋua jesu, ban lagu ya
yognu, ki bi maadi o, ki wan ñaa bi dogun ni.

Diangbenga 9

1 K jesu kua o ŋadgu nni ki puodi li mɔgli, ki
lebdi ki kuni o dogu nni.
2 Ki bi cua yeni jua ba ne o kani k o yia, o nugi
yen o taana kulki kpe k o dua i lianŋ po. Ki jesu
n la ki bi duu o po boncianli k o maadi l ja: "n
biga da jie lba, a biidi piin o".
3 Li yognu k U Tienu kadaagu gbanbanda ba
ne ji maali: "yua ne sugdi U Tienu i".
4 Ki jesu bandi bi maalma, ki bual ba: "be cedi
ki pia li maalbiidi?
5 Lanbona lie ne siigni, n diidi ya lanbonli
maadma paa i, a biidi piini bii fii ki cuoni?
6 N bi waan i, ki yin bandi k o nisaalo bijua pia
o paalu i tinga ne po, ki ba fidi ki piini bi niba
biidi." Lan ya yognu, k o maadi yua k o nugi
yen o taana bo kpe yeni: "fii ki taa a lianŋ ki ya
kuni!"
7 K o fii ki kuni.
8 O nuwuligu n la yeni, k ti jaandi kua ba, ki bi
pagi U Tienu yeni wan teni bi niba ya paalu ne.
9 Jesu den ñani lan kani, ki pendi ki la jua ba
ne ki bi yi u Matieogu, k o kaa o tuonli nni, ban

paa lonpo naani. Ki jesu yedi o: “ya ŋua nni, k o fii ki ŋɔd o.

10 Li puoli po ki jesu yeni o ŋuankaaba bi kaa Matieog deni ki je, ki yaaba n bo gaani lonpo yeni bi biidi danba boncianli cua ki kali bi kani.

11 Li bo sua ki farisien nba mɔ ye lan kani, ban la yeni ki bi buali o ŋuankaaba: “i canbaa je(di) yeni yaabi ngaani lonpo yeni bi biidi danba, li ŋan nii?”

12 Jesu n gbadi li buali, k o yedi: “yaabi n pia laafia ka kpaani dogda, bi yianma n kpani o.

13 Gedi mani ki kpaani U Tienu maama ne niima nni, lan diani naani ki maadi: “n bua bi niba n ya jie bi lieba ninñuma, mii bua ki ban ya yid ba salg kaa.” Ki jesu ji guani ki yedi lani: “mii cua k min yini bi nimɔnba ka, ama bi biidi danba.”

14 Lani ki San o ñunwulka ŋuankaaba nagni ki buali jesu: “li tieni ledi k tinba yeni farisien nba pa ki lolgi bu ñɔbu, k a ŋuankaaba nan ki lolgi i?”

15 Jesau ŋmian ba: “yaabi k bi yinba puobianli jaama, ba fidi ki ya kaa yeni li pabɔnli ya yognu k o puodaan o da ki ye yenba. Lan, bobni mani, klma, o yogu cuoni k o puopaan o calo te kan ya ye yenba, li yognu i, ki bi te ba loli bu ñɔbu.

16 Nul te kan taa cabpanli, ki libi tiadudngu po. O ya tieni, li cabpanli yeni n bi cedi o tiadudngu yeni n padi ki pugni li lonli n yabdi ki cie cincinli yali po.

17 Bi ki tugdi mi daapaam ki ŋmadi yeni mi daakpelima. Lan ya ka mim daapaam ba buoni u manu i, ama bi ba piagi mi daapaam li bagpaanli

nni, yeni, li baa ye yeni o manu i.
18 Jesu n yedi ba yeni, ki li nucingli cua ki
gbaani o nuntualn ki maadi: “n jafaano da li kpe
mɔlanei, a ya cua ki taa a nugu ki maani o po, o
ba guani ki fuodi.”
19 Ki jesu fii, wan yeni o ŋuankaaba ki ŋɔd o.
20 Ki li sua ki pua ba, laadi o faadi, ki laa kolgi
piiga n bina lie n yeni. Jesu n caa, ki li pua nagni
o puoli po ki sii o liadl ñɔgbanli,
21 klima, o bo maali o paln nni k o ya sii ba o
liadl k o bi paagi.
22 Ki jesu gbagi, ki lagu k maadi: “n bi puoga, a
dindanli paag a”, ki li yognu mɔno, l pua paagi.
23 Jesu n pundi li nigbengli yua bo yin o yen
deni, ki la a yelpieba yen o nuwuligu k bi ñɔgi.
24 K o maadi ba: “ya ña mani, i jifanbiga ki kpe
ka, o gɔa i.” k li nibi ji cili k laagu.
25 Ban beli ki ñani li nuwuligu, ki Jesu kua ki
cuo i jifanbiga nugu k o fii.
26 Ki li laabaali yadi li dogun kuli
27 Jesu n ñani li kani ko paani o sɔnu ki caa, ki
bi juanma bonbilie tandi ki yin o: “David bijua,
a kan jie ti yeni mi nunñumaa?”
28 Jesu n pundi deni, ki bi juanbi yeni nagni o
kani, k o buali ba: “i tama k n ba fidi ki nuali
nni?” ki bi tuo ki maadi: “iin, ti diedo.”
29 Li yogunu ko sii bi ninbina ki maadi ba: “lan
tieni nani yin maal maami yeni.”
30 ki bi ninbina luodi ki bi ji nua. Ki Jesu maadi
ba k ban da cedi nul n bandi (gbandi).
31 Ama, ban ñani ya yogunu, ki bi ji cili ki
maadi li laabaali kaana kuli po.

32 Ban ñan ya yogunu, ki bi cua yeni muug ba
jesu kani k a sanpola ŋua o.
33 K o beli li sanpola, ki muugi ji cili ki maadi.
K li ji cuo cila ya nuwuligu n bo ye li kani ki bi ji
maadi: “tii kpeli ki la ne, Israel dogun ne.
34 Ki Farisien nba wan nan maadi k o kubbi
sitaani ya paalu i, yua n tie a sanpola bado, ki
yaandi a sanpola.
35 Jesu bo caa i dogciamu yeni a lon gbana nni,
ki tundi bi niba b tantaan diedn ni, ki muandi U
Tienu laabaamanli, ki gɔ tebi i yian buoli yeni bi
ninbadanba.
36 Jesu bo yi la o nuwuligu mi ninñuma n cuo
o, ki dugni bi pala bo wadi, ki bi tie nani ya pei
ki pia pekpali yeni.
37 K o maadi o ŋuankaaba: “bu kpaabu yabi
ama k a tuonsɔnla ki yabi.
38 Yeni, mia mani o kpadaani, k wan pugni a
tuonsɔnla o kpaabun ni.

Diangbenga 10

1 K jesu yiin i o ŋɔdikaabi piiga yeni bonmlie k
teni'b u paalu k ban ya bieli a sanpola, k paagdi
i kunkodbuoli kuli, yeni b cacagdaami.
2 Jesu n bo sɔni u ŋɔdikaabi piiga n bonmlie
yaab yela nne: cincinli yua n tie Simɔn, yua k bi
yi'ug Piali, yeni o ninjua Andili; Sebede bid, lan
tie Saaki yeni o ninjua Sani;
3 Filiipi yeni Batelemi; Tomayeni Matieog yua
daa bo gaani lonpo; Alfe bijua Saak, yeni Tade;
4 Simɔni yua bo kɔni o dogu po; yeni Suuda
Iskariɔt yua bo kuadi Jesu.

5 Piigi n bonmlie yaabi k Jesu bo sɔmi n yeni
k maadib'i k: «daa caa mani yaabi n k tie sufi -
nba kani, k gɔ daa kua samaliteni -nba dogu n
ni.
6 Yaa caa mani Isalaheli buolu n ni nibaa po
ban tie nani i pei yaabi bodi yeni
7 I yaa caa yi ya kpaandi k u tienu bali nagi.
8 Yaa paagidi mani b kunkoddanmi, k yiedi b
kpienma, k yaa paagdi a gbaada, yaa bieli mani
a sanpola k yaandb'i n pun'i ni i k daa kaa, mɔn
yaa puuni mani k daa gaan bonli.
9 Yin daa kubi wula, k bia ŋuuni ligi baa i bɔga
n ni
10 Daa kubi mani bɔgli daa la mani liada lie
daa kpaan mani cacaaɔgu; k gɔ da kubi lanbanli
kilema tuonsɔnli kan luo u jiema.
11 I yaa pundi yaa dongbanbig n i bii yaa
dongbanciangun i, yin buali k la b nimɔma deni,
k gadi k yaa ye lan kani hali yeni yaa daali k i bu
pendi.
12 I yaa kua l deni yi gaali l deni nuba i gaali
ŋani.
13 B yaa tie numɔma i ñɔgaaliŋani n yaa ye
yen'm. B yaa tie numɔma i ñɔgaali ṅ guan i po.
14 B yaa gaa i, k gɔ k sogi i maama yi ña l
deni lani yaa kaa l dogu n i, k pidi pidi i taana u
tangungu.
15 Yeni i mɔni i maad'i u tienu n bo bu b nubi
kuli yaa daali, sɔdɔm yeni Gomɔl yaab yaali baa
yeni l dogun yaabi.
16 ŋanbi sogi mani; n sɔni nani pabidi yeni i
yangbanli siiga n ni. yaa sogi mani e wae yeni,
yaa tie suoo mani o lanjel yeni.

17 Cuo mani i baa yeni b nubi, k dugn i b bo
gadi yeni t buud yudanm kani. ban cuo i k pua i
yeni a naapuna b tantaadiena n i.
18 I yaa po i k b bo gadi b dogdanm kani, yeni
b batiebi kani. Yin maadi i mɔni n po bani yeni
yaaba k tie sufi -nba nunŋ n i.
19 Yaa yogu k b bu gedi yeni yin daa buali yin
bo maadi nandi bii yin bo maadi yaali kaa, i kan
luo yaali k i bo maadi l yogu mɔno.
20 K dugn i yim kaa bo maadi i baa u tienu
mɔno n bu waani yaali k i bo maadi.
21 O nuli t bo kuadi u ninjua ban kpaa'ɔg bibaa
n kuadi u biga, a bila t bo fii k kɔni yeni b danmi
k cedi ban kpab'i.
22 B kan yaa t bua i maam k dugn n po. Ama
yua bo mind hali yeni l juogi u tieni bo fie wani
23 Yaa dogu n i k b waani fala, yin sani k gadi
dogu tianu. Yeni i mɔni n maad'i i kan waa k
gbeni Israheli dogi kuli k u nufosaal bijua k cua.
24 I bani k yua bangi tuonli kan fidi cie o
canbaa, o yomo mɔ kan fidi cie o yomdaani.
25 Yua bangi tuonli yaa tie mani u canbaa yeni,
k o yonmo mɔ tie mani o yonmdaano yeni, laa
dagidi. B nan yiin o diedaani Besebuul o b ji bo
yiin i u deyaaba ledi?
26 Lani daa jie mani l nubi, k dugn i bonl k
duagi, k t kan dɔgdi, bonl gɔ kan yaa tie haasiili
k nuli t kan bandi.
27 N yaa maadi yaali l biigl n i, yin maad'm
o yensiin n i. N yaa bulmi k maadi yaali yin
maad'm b nib kuli n sogi.
28 Daa jie mani yua bo kpa nuli k nan kan fidi
kpa o nanligi. Jie mani u tienu wan bo fidi cedi

o nuli nanligi yeni o gbanu kuli n bia u muu n i.
29 Baa kuadi nuanbidi bonmlie k gaani i ligi
waama ne ii? Ama i siign i baa yendi kan baa
tingi n i, k l yaa tie k i baa u tienu buami yaa
kaa.
30 Yinm wani u bani i yudi m ɔno n dɔ nandi.
31 Lani daa jie mani bonli, k dugn i cie t nɔnbidi
kuli.
32 Yua maadi b nubi siign i k u tie n yua, n mɔ
t bu maadi n baa yua ye tanpoli po nungn i k n
ban'o.
33 Ama yua yie k waa tie n yua b nubi siign i, n
mɔ t b yie'ug n baa yua ye poli po nunŋ n k mii
ban'o.
34 Daa maali mani k baa yeni t mandi kaa b
nubi siign i i tingi ne po. N k baa yeni mandi, n
baa yeni l kɔkɔnli.
35 N baa k mi paadi i bijabigi yeni u baa i, i
bipuoga yeni u naa i, u pua yeni u calnaa i.
36 O nuli nataanu mɔno n t bo kpandi u
ninnando.
37 Yua bua u baa bii u naa k cie n waa dagdi
yeni wan tɔ n ŋuado. Yua bua u bijua bii u bisalo
k cie n o mɔ k dagdi yeni wan tɔ n ŋuado
38 Yua mɔ gɔ k tugi n dapɔnpɔnli k ŋɔdi'n u mɔ
k dagdi yeni wan tɔ n ŋuado
39 Yua kpaani k wan fie u miali u bu biani u
miali. Ama yua luni u miali k dugn i n po u bu
gua k la u miali.
40 Yua gaa'i u gaa mini, yua gaa n mɔ gaa yua
sɔn'n i
41 Sogni ya baa k nuli gaa'o k dugn i u tie u tienu
sogni u bua la u tienu sogni ñuadi, numɔni yaa

baa k nuli gaa'o k dugn i u tie numɔni, u bu la l
numɔno ñuadi.
42 Yinm n ŋɔdikaabi, i k tie nugbenga kaa ama
yua bu kabi baa ñisɔngnmi k teni i siign i yendi
k dungn i u tie n ŋuado, n maadi i mɔni, u kan
luo u ñuadi.

Diangbenga 11

1 Jesu n gbeni o tunda yeni o ŋuankaaba, ko
puodi ya longbanbimu sien ki tugni ki muandi U
Tienu maama.
2 San bo ye o dansaldiegun ki gbia ya tuoŋana
bo tie kuli, k o sɔni o ŋuankaaba k bi bual o:
3 fin n tie yua k ti guu bii ti gɔ da ba guu tian i.
4 Jesu ŋmiani: ya ca mani ki ban waani San
yin la yaali yeni yin gbadi yaali:
5 bi juanbi nuni guani ki nuali, i wabbmu fii
ki cuoni, a gbada nugi tandi, a tubkpaana cili
ki gbia, k bi tikpiib fii t kuldn ki talgnba gbia
li laabaamanli.
6 Li pamanli yabi yaabi n duu n po k bi dindanli
cie.
7 Ban paani ki ca k jesu cili ki ji maadi San po
o niwuligun nni, i gedi ki diidi bee i tinkuongn
nn i? li galgunli yua ko faagu migni i?
8 ama i gedi ki ban la ŋmaa i? ya nilo ŋanbi ki
lani k li ŋan nni? diidi mani yaabi n la ti tiaŋandi
tie yabi n kua bad diegu.
9 I ji gedi ki ban la bee? U Tienu tondo o? n, i
bi jiin n, o cie U Tienu tondo.
10 Kilima li tie yua k li bo diani ki maadi: diidi
mani, n bi sɔni n tondo k wan bobni i sɔni ki
guudi a cuama.

11 Yeni i mɔni n mkaadi, bi puobi madn kuli,
ti da ki la San ya lielo, li tie yeni ti Diedo diema
nni i big n tie ciamo k cie bi kuli.
12 Lan cili San yognu ki pan pundi hali mɔlane,
ti Diedo diema ti mi tuami, ki bi gbanmandanbi
kɔni bi ŋmiali nni.
13 Kilima bi tondikaabi yeni ti yikod kadaagu
bo maadi U Tienu maami yo, k San fidi ki yuandi
cua.
14 Ki ya bua yin gbadi niimn ni, ban yi yua Elin
bo bi cua.
15 Ki yua pia ti tubdi ki ba gbadi, wan gbadi.
16 Ki mɔlane nibi ne, bi naani yeni bi lee? ya
bila n kaa bi niba n paa ki tigli naani, k sieni, ki
yi bi lieba,
17 ki maadi: ti piebi i naagbaamu (i yelmu),
ama i ki jeli (ŋɔni ciagi), k ti yini i kuuyani, i ki
mɔni kumɔni (ku bubuuli).
18 Ki dugni, San cua k ki di, k ki ñu (ki lolgi o
ñɔbu), k bi yedi ki cicibiadmu ŋuagu.
19 Ki nufosaali bijua cua ki di, ki ñu, ki bi
yedi k o puoli mani ki kandi, ka tie dañuuli, k
tie lonpogaala yeni bi bid danbi dɔnli. Ama mi
yanfuomi waani o tuona nni yaali ntie bonmɔnli.
20 Li yognu k Jesu cili ki ji fu yeni ya nibi k bi
dogin k bi tieni ti paldi boncianli, k bi tɔgu nan
ki lebdi.
21 Yubonli a po, koransen! yubonli a po
betesayida! ki dugni ya yaalidgu bona tieni i
siigni ya bo tieni Tiir yeni Sodɔm, hali daal o
mani bi tugi o kpalpiagu yeni mi fantanpiema
ki tuuba o.
22 Li ya po i k n maadi: daa jijuog buud daali,

Tiir yeni Sodɔm b la sugli ki cie yi i.
23 Fin, Kafarnawuum, a mali k fin yeni a yabnu
kuli a ba si tawlgbɔngu i? N n, a ba jiidi hali
o tinkpiigun, ki dugni ya yaalidgu bona tieni a
siigni k a k lebdi ne ya bo tieni Sodɔm i, mani o
da sieni ki ye dinla daali.
24 Li po n cedi k n maadi, k daa jijuogi daali
sodɔm buud baa suu yen ni.
25 Li yognu k Jesu gaa mi maama ki maadi: n
dond a, ti Diedo, poli yeni tinga canbaa´, yeni
ŋan wuoni bi yanfuodanbi yeni bi nunfandanbi
ya bona ki nan tugi lani ki waani a bila.
26 N, n Baá, n dond a yeni ŋan bua ki lan ya tie
yeni.
27 N Baá ten nni u paalu bonli kuli po, k nul k
bani bijua, li ya ki tie Baá yaa ka, k nul ki bani
Baá li ya ki tie o bijua yaa ka yeni yua k o bijua
waani o
28 Cua mani n kani, yinbi yaabi n cɔgi, ki tugi
k li kpiagi, k min teni mi fuoma.
29 Tugi man n fala ki cengi m maami, ki dugni
n tie pasiadaani ki gɔ jiind nba, ki bi la i nalimi
fuoma.
30 Ki dugni, n tugli yua k ki kpiagi.

Matie 12

1 Li tie saba daali ki jesu pendi ya kpaabu nni
ki i dii beni, ki mi kom cuo o ŋɔdikaaba, ki bi
togidi ki ŋmani.
2 Ama Falisien nba n la li bona ke bi maadi
jesu: diidi a ŋɔdikaaba ne, bi suani ya tuonli ke
ti yiko ki cabi ke lan tieni saba daali.

3 Ama ke jesu ŋmiani: yi k bangi ki gbandi
DAfidi yeni o niba n bo tieni yaali ya yoginu ke
mi koma cuo'ba aa?
4 Bi bo kua U Tienu jongun nni ki tugi saligi
kpanu ke wan yeni o yegini ŋmani, ke li naa bo
cabi ki wan yeni o ŋɔdikaaba ba yendo n ŋmani.
U Tienu ya po li bontitiedi bo ki tie kuali ka.
5 Yi cogi Moyisi n den diani yaali o ku daagun
nni ke bi saligi yidikaaba n yidi saligi laadi daali
ke li ki tie biidi.
6 Ama n maadi, n cua yi kani, ke n maami mɔni
ke cie i jaandielin yikodi, li ya po ya tunda ke n
tieni mɔn i po ki cie yeni yi yanjanba n den waani
yaali damiwoncil po.
7 Yi bo baa tiani li maama i diani nni;”n bo suni
ke mi maadi yeni mi buama ke cie yeni min ya
yidi saligi ki wangi. Li tie ki bo bani mi maadi
yaali niinma nni, i bo kan maadi n ŋɔdikaaba ke
ban tieni yaali ke tie bonbiili ka.
8 N tie o nilo bijua ki pia yiko yeni mi maadi bi
niba yaali n tie bi tuonli laadi daali.
9 Ki jesu siedi bi kani ki ban kua bi jaadiecian-
gun nni,
10 ko la nilo ko nugu kpe, ki falisien nba bualo,
li cabi ki tin paagi yianmo laadi daali. Bi den
maali ki jesu den maadi ki tudi ki ban pun'o i
jaligi.
11-12 Ko ŋmian'ba: yi siigan nni ŋmaa ya po i
yo ko yangi ba baa u buugun nni laadi daali ko
ba ŋaa ke kan ñano ke wan ñiindi lien nni? Yi
ya po li bontitiedi buali? Li ya po, o nisalo pia ti
kpiagidi ki cie i yanga, lan li buali ki ban paagi
yianmo laadi daali i?

13 Ki jesu maadi li nilo: tandi a nugu, ko tandi
li yoginu mɔno ko nugu paagi.
14 Li yoginu ki Faliusien nba ñani u
jaandieciangun nni, ki ji kpaani ban ba loli
maama ki biani jesu.
15 Jesu den bansdi ki Falisien nba den kpaani
ban bian'o, lani ko tugi o ŋɔdikaaba ki fagidi
li kani, ke o niwuligu yeni bi yianma ŋua ko
paagi'ba.
16 Li yoginu mɔno ko maadi'ba ke ban da ŋaa
ki nilo n bandi wan tie yua.
17 Wan maadi yeni ko tieni nani Isayi n bo
maadi yaali.
18 Diidi mani n tuonɔnlo yua ke n lugit'o ki
bua'o, wani ki n du o po, n ba kuan'o mi fuonma,
ke wan fidi ki bu yabi n ki bani U Tienu.
19 Bi kan kɔni, bii kan tandi lani tie ban da
gbadi bi maama kaana kuli.
20 O baa mani yeni taliginba, ke nilo yua nagi
ba mi kuumi, o ba nualo, ama ki bi niba ya sanu
n tuagi nni.
21 Li ya po yaabi n ki tie IIfi ba daani 'o.
22 Bi den cua yeni nilo jesu kani ko tie juamo
ki gɔa tie muugi ki dujgini li daano den gbie yeni
ti fuobiidi, ki jesu paago ko cili ki maadi ki gɔa
nua.
23 O niwuligu n la li bona ki ya ki lidi ki bi buali,
o ne n kilisiti, dfiidi bijua yua ke ti gu yeni?
24 Falisienba n gbadi li paligu tienu ki bi yedi:
o ki tie U Tienu ka, Belisebuli, ti fuobiidi canba
n tieno li paalu ke wan beli ti fuobiidi.
25 Ama ke jesu bandi bi maalima ke maadiba:
ya buoli n yabi kɔni yen o niba caa ke wan biai,

ki ya dogu bii ya diegu ke kɔnkɔna yabidi kuli ba mudi.
26 Li tie yeni ki sitaani ya ba fidi ki beli o sitaan
lieba, li tie ko guani ki kɔni yeni oba i.
27 Yaali n tie bonbiadili, sitaani ya tieni ya
paalu ke min beli ti fuobiidi, ki yinbi i ŋɔdikaaba
bi le n bieli'b bii?
28 Ama n ya bieli sitaani yeni U Tienu ya
fuoŋanbi, yen wani u Tienu diema ba i po.
29 N ba waani yaali ya po k n pia ya paalu n
bieli ti fuobiidi, nilo kan fidi ki kua paaldaano
deni ke ko daano ne bo ki tuodi ki bani o
pundima po, o ya tie o dɔnli o ba yendi yeni o
den kuli.
30 Yinbi yaabi n bani ki U Tienu fuoŋanma
tien'n o paalu ki n bieli ti fuobiidi kuli tie n
yibalinba.
31 I maadi ke li ki tie fuoŋanbi paalu po ka ke n
bieli ti fuobiidi, lan n maadi ne: yabi n cagini ki
gɔ sugidi bi lieba ya mia U Tienu bi biidi sugili,
o ba di sugili bi po, ama o kan di sugili yabi n
sugidi ki maadi ti maabiidi o fuoŋanbi po.
32 U Tienu ba di sugili yaabi n kpagini mi
maama po, min o nilo bijua, li yoginu, n maadi ko
Tienu kan di sugili yaabi n maadi ti maabiidi ki
sugidi o fuoŋanba lan tie mɔlane yeni ya yoginu
dua ki baadi kuli.
33 Tiŋangi kuli luoni a luan ŋanma i, ko tibiigu
mɔ luoni ti luanbiidi, bi bandi i tiŋangi o luana
kani,
34 yinbi yabi ntie walaba buolu, nibiada, li ba
tieni ledi yi mali ya maalinma ŋani i? kelima, yi
pali n gbie yeni yaali yi ñɔbu mɔ maadi lani.

35 O niŋanmo suani a tuonŋanma i tinga po ko
nibiigu mɔ suani o tuonbiidi ki biligi i tinga po.
36 Ki n maadi ke ti buudi daali, bi niba ba
dugini bi maabiidi yaali ke bi den maadi kuli.
37 I maama po ke bi ba buu'yi, i maama po ke
bi ba biani.
38 Lan ka gbanbanda yeni Falisienba maadi
jesu: canba tien paligu ke tin diidi,
39 ki jesu ŋmianba ki maadi: kangbada yeni
concona buolu bua ban la u paligu, ama yi kan
ji la paligu lan ñani Jonasi n bo tieni ya paligu.
40 Nani Jonasi n bo tie daana ta yeni ñiadi ta
o janciangu tugini, li tie yeni ki o nilo bijua ba
tieni daana ta yeni ñiadi ta li tinpualin nni.
41 Ninif niba ba fii ki sedi yen nni U Tienu
buudi daali kelima bi ŋaa bi tuonbiidi kuli ki
cengi Jonasi, mɔlane n ji cua yi kani ki mɔni ki
cie Jonasi, li ya po U Tienu ba buu'i.
42 U Tienu buudi daali yanbangu puobadi ba
fii yeni o yoginu niba ki bian'ba kelima bi cengi
Salomɔ, ke min nan cie Salomɔ
43 Ƒuobiigu ya ñani nilo kani o yi gedi naani
kuoni ki kpaani ya daano ko ba ye yen'o,
44 o ya ki la o yi maadi oba, n ba guani min ñani
naani po, o ya guani o yi la k U Tienu fuoŋanba
ki yeni li daano yenma, li daano yenma tie nani
ya diegu ke bi ŋanbi ki tingini ki li ŋani.
45 lan wani o yi gedi ki ban kpaani ti fuobiidi
bonbi lele ki pugini o po ban ba ki ya ye lan kani.
li daano yinyienu ba ŋanbi ki biagi ki cie cincinli.
li nan ba tua yeni ya niba gbadi mi maama li
dajijuogi daali bi po.
46 Jesu n bo maadi yeni o niwuligu yeni i, ko

naa yeni o ninjabi cua ki sedicincanli, sɔni nilo
ki ban waani jesu ki bi ye.
47 Ko maado: diidi a naa yeni a ninjabi gu'ŋa,
bi kpaani ban maadi yen'a
48 Ki jesu ŋmian'o ki maadi: ŋmaa n tie naa i?
ŋmaa n tie n ninja i?
49 ko tandi o nugu o yeginkaaba po ki maadi:
diidi mani yaabi n cengi ne, n naa yeni n ninjab
n yeni.
50 Yaabi n tiendi n baa n bua yaali ban n tie n
naa yeni ninjaba

Matie 13

1 Lan daali, jesu den ñani o deni, ke kali, Galile
ñincianma jaali kunu ke bangiba,
2 Bi niba boncianla den taani o kani, o den kua
ki kali o ŋadigu nni, ya niba n yabi yeni kuli den
ye li jaali po.
3 Jesu den maadi'ba mi maama boncianla yeni
mi kpanjama ke yediba: “o kpakuolo den ñani
ke ba pagi i bonbuoli.
4 Wan den pagini ya yoginu, li tiani den ba u
sankunu, ke ti bonyugidi den cua ki dini yi.
5 I tiani mo den ba tancaga tingin, mi tama n
ke yabi naan kani, li den pudi tontoni, nani mi
tama n ki yabi yeni.
6 Ama u yienu n den paagi li bonbuli kaala den
mali ki kuodi, kelima laa den pia jiin moani
7 I tiani mo den ba i kokoni nni, i kokoni den
fii ki dini yi.
8 Bonbuo tiani mo den ba ki tingŋana nni, ki
den pudi ki loni, i ne den loni, kobiga kobiga, i
tian mo piluoba luoba, i ne piitata.

9 Yua n pia atuba ki ba gbadi, wan cengi.
10 Bi ŋɔdikaaba den nagini jesu kani ke den
yedo: “be ya po yo ka maadiba mi kpajam.
11 Jesu den guani ki yedi: “bi puni yinba wani
n bandi tanpoli dienma nni bondoginikaali, ama
laa tie bi ya po ka.
12 Kelima yua n pia bi ba pa o ki pugini wan
ya pia boncianla, ama yua n ki pia wani bi gaa o
kani ba wan pia yaali.
13 Li tie lani ya po yo ke maadiba mi kpanjam,
kelima ba ke bi nua bi kan la liba, ba ki bi cengi
mɔ, bi gbadi liba ki bandila.
14 Bi ya po li tieni ki gbeni, nani Isayi yua n
sɔgini u tienu maama ki yedi: i ba cengi yeni i
tuba ke kan gbadi liba, ke nɔnli yeni i nuni, ke
kan liba kuli.
15 Li tie yeni bani ke Isayi masɔginkaaba kua
ki gbeni, wan den yediba yaali, i ba cengi ama
i gbadi liba, i ba nɔnli ama i kan la liba, kelima
bi naa niba pala juagi, bi gnali bi tuba kaa bua
gbadi, bi tie yeni ki kaa bua ki ŋaa bi tuonbiidi
ke min nɔnli'ba ki bua'b bii ki faabi'ba.
16 Li pamanli ye yeni yi, kelima i nuni nua, i
tuba mɔ gba.
17 N waani yi mɔnmɔni, u tienu maama
sɔnginkaaba boncianla, yaabi n tiegi den bua ki
la ya bonla ki nua ne, ama baa la, bi den bua ki
gbadi yi gba yaali ne ama baa gbadi.
18 Lan wani yi cengi o kpakuoli kpanjama yeni
li bundima.
19 Ya yoginu ko nilo cengi tanpoli dienmin
maama ki naa gbadi lan bua ki yedi yaali, sitaan
cua ki ñani ban buli yaala o pali nni, wani n tie

ya bonpagikaala n ba u sankunu.
20 Ya bonbuoli n ba i tancagi tinga nni mɔ tie
yua n cengi mi maama ki gaanma tontoni yeni li
pamanli.
21 Ama o kan fidi ki sedi ya yoginu ki mi
yepaama cua o kani, bii bi niba ya wan'o fala
ŋanduna nni, waa pia jiini, se wan gbali ki ba.
22 Yinba i konkoni tinga mɔ tie yaabi n kpaani
ki tua piada, ba kpaagi bontiali po se i ligike tie
yaali n dagidi bi po, bi sundi u tienu po, ba tiendi
u tienu n buali, bi tie nani ya tinga gbie i konkoni
yeni.
23 Ya bonbuoli ba ki tingŋanga nni, li tie
yaaba n cengi mi maama ki gaa mi gbadima
yeni mɔmɔni, li tie bani n luoni li bonluonkaali,
kobiga kobiga, piiluoba luoba, yeni piitata.
24 Jesu gɔ den pua'ba kpanjam tɔma ki
yedi;'tanpoli dienm naani nani ya nibi nden buli
o kuanu nni.
25 Wan den gɔa ya yoginu, ko yibali den cua
buli i naniidi u kuanu nni, ki guani ki kuni.
26 Li bonbulkaali n den pudi ki loni ti muabi-
andi'ti yaali n tie naniidi yen mɔ kɔ den dɔgidi.
27 O kuadaano, tuonsɔnba den cua ki yedi'o,
canba, ŋaa den buli bonbuoŋanm ka a kuanu
nni? Be ya po yo ki naniidi mɔ nan ji ye lien n?
28 O den guani ki yediba, li tie yibali n sɔni lan
ya tuonli, lani ki bi naacenba ŋmiano: a bua tin
gedi ki pan ŋabi bii?
29 Canba den guan'ba: yen ka, ya jie mani ke
yi da te taani ki ŋabi i bonbuoŋanmi,
30 ŋaa li kuli n ya kpedi hali li dipeli, lan yoginu
n ba yedi a dipela, ban cindi ŋabi i naniidi (ti

muabiadi) ki loli ki sia(ju) ama ki yi taani i diŋanmi n bɔnbualin.
31 Jesu gɔa den pua'ba mi kpajatianma ki yedi:
“tanpoli dienma naani nani ya bonbigu n wa
(ñidi) ki cie mi juobinm, ke o nilo den taa ki ŋuu
o kuanu n.
32 Lan ya bonbii ñidi bii wa ki cie i bonbii kuli,
ama bu ya kpedi ya yoginu bu yen tua ticianbu
ki cie o gogdigu naan kani ki ti bonyugidi ba fidi
ki cua ki tieni bi tiadi bu beni nni.
33 Jesu gɔ den togidiba kpanjatiali ki yedi:
“tanpoli dienma gɔa tie nani li dabinli yeni, o
pua den taa ki muani yeni yiemu taa ki sieni ki
li kuli fii (k nɔbi)
34 Jesu den bangi li niwuligu ki maadi'ba laa
bonli kuli yeni mi makpanjam, waa den maadi
yenba ka ki pua kpanjam.
35 Li kuli ne den tie lan kuani u tienu
nisɔngikaaba maam po man tieni, m maadi mi
kpanjam, n ba maadi'ba mi kpanjam ki dɔgidi
ya bona n den wuo hali ŋanduna cilima yoginu.
36 Jesu nden cabi lan ya niwuligu, o den kua
o diegun nni, lan ya yoginu bi ŋɔdikaaba den
nangini o kani ki
37 yedi'o: bundi ti po ya naniidi den ye o
kuan nni kpanjam, ki jesu ŋmianma, yua buli
i bonbuliŋanm tie mini o nisalo bijua.
38 O kuanu mɔ tie ŋanduna, ya bonbuoli ŋan
mɔ tie u tienu n die ya niba, aljani nni bila, ti
muabiidi tie ya niba n tiendi sitaani n yedi ban
tieni yaali.
39 Yibali yua buli i naniidi tie sitaani, li adipela
n ba pe i di ya yoginu tie ŋanduna juodima.

Adipela mɔ tie malekinba.
40 Nani ban yi loli ti muabiidi ki loli maama ki
ju o mu nni, li ba tie yeni li ŋandunli juodima
yoginu.
41 O nisalo bijua ba sɔni o malekinba ba ñani o
diemin ne kuli, yaali tie bonbiili kuli yeni yaabi
n tiendi mi biadima.
42 Ki luba o mu buogun nni naani kani n bia
ke bi ba buudi ki ŋmani a ñina.
43 Li yoginu, bi niteginkaaba (bi nimɔnba)
ba yendi nani o yienu yinyienma yeni bi baa
dienma nni.
44 Tanpolu dienma gɔa tien nani ya piama n
wuo o kuanu yeni, ki o nilo laama (piidi) ki gɔ
guani ki wuonma, wan gbie yeni ya pamanli po
ko den gedi ki ban kuadi wan pia yaali kuli ki
guani ki daa u kuanu yeni.
45 Tanpoli dienma gɔa tie nani ya kpenkpendo
den kpaani mi lanbima ki li ŋani boncianla.
46 Wan den laanma ki mi daagu n paa maama
po, o den gedi ki ban kuadi wan pia yaali kuli ki
da.
47 tanpoli dienma gɔ tie nani, ti janbaandi
ki bi taa ki lu mi ñinciama nni, bi yi cuo i
janbuoli kuli, yaabi n ŋani yeni yaabi n ki ŋani,
ti janbaandi ya gbie yeni i jam, bi jankpaanba yi
dadi ki ñani mi ñinciama jali po.
48 Bi yi gandi ya jami ŋani ki tieni ti bauodi
nni, ama bi ba lu yaabi n ki ŋani wani.
49 Li ba tua yeni ŋanduna juodima, malekinba
ba cua u tienu n ja ti buudi naani kani, ki paadi
bi nibiadiba.
50 Bi ba lu'ba ya mu n bia nni, naani kani ki bi

baa buudi yeni fala ki ŋmani bi ñina.
51 Naani yi gbadi laa bonla kuli bonŋanla a? Bi
ŋɔdikaaba den guano.
52 Nn ti gbadi, lani ki jesu den yedi yeni u
tienu maama gbanbanda siigan yua n tua tanpoli
dienma n ŋɔdika, baa naani nani ya nilo n pia o
dieli ki ñangi o ŋalimankpelo nni yen wan pia
ya ŋalmani paano.
53 Ya yoginu ki jesu den maadi'ba lan ya bonli
kuli ki gbeni, o den taa o ŋɔdikaaba ki ñani li
kani.
54 Wan den pundi Nasaleti o den kua li bali
maama bangima dieli nni ki bangi, li den lidi
yaabi n den cengi o bangima kuli ki maadi.
55 O naa nilo ki tie nani tinbi yen kaa? o ba laa
yanfuonma m ɔ lee? O tieni ledi yo o ki tiendi
mi bancianm? Waa tie o kpagikpielo bijua kaa?
Maliyama ka tie o naa, Jaka, Josefi, Simɔno yeni
Juda ka tie o waanmu(o ninjaba).
56 o ninsiabi mɔ kuli taani ki ye yen'ti ti dogun
57 Ya niba n ye li kani den yie kaa tuo ki gaa
jesu nani u tie kilisiti, lan wani jeasu pali den
biidi yeni ban tie maami po ko yedi'ba, bi kan
fali u tienu nisɔnginka kaan tɔgi se o dan dogun
nni yeni o diegun nni.
58 Waa den tieni bancianm boncianla laa
kaanu, kelima bi pajuaga ya po.

Matie 14

1 Li yoginu Elodi yua den tie Galile dienma
bado ki bi maadi jesu maama.
2 O den yedi obadibaanba: ban maadi o nilo
yua ya maama yen tie Janbatisi. O fii bi tikpiiba

sin siigan ni. Lani n cedi ko fidi ki suani o naa paalu, ki tiendi ciila bona boncianli.
3 Diidi yaali ya po n cedi ki Elodi den maali yeni kelima Elodi den taa o walo Filipi denpua Elodiasa ko da ye.
4 Li po Jan den yedo: U Tienu bali maama ki cabi ŋan tieni laa bonli, li po Elodi den bua wan mangi Elodiasa pali, ki cedi ko sejenba cuo Jan, ki lolo, ki kuan'o li yonbidielin.
5 Ama, Elodi den bua wan kpa Jan ki nan jie o niwuligu maama, kelima o niwuligu den nua ki Jan tie sawali pualo yua maadi U Tienu maama.
6 Elodi madijam daali n den pundi ki Elodiasa bisalo den jel i ciaga li nintaanli canba sin siigin, ki mangi o badi pali.
7 Hali ko den poli, ki niani ko ba pun'o wan miagu yaali kuli.
8 Li ya po o jifaano den kua o naa kani, Elodiasa den buali wan ba mia yaali, o naa den guani ki yedi'o ban maadi ki a bua Janbatisi yuli, wan den gaa o naa tundi, o den guani ki yedi: teni nni, ne kanba Janbatisi yuli i tadigan nni.
9 O badi pali den biidi li po, ama wan den poli ki niani ko ba tieni wan miagu yaali o niwuligun yaba n kali ki lind'o kuli siigan, o den cabi ki bi ten'o.
10 O den sɔni ki bi ban jia Jan yuli li yonbidielin.
11 Bi den cuan li yuli ki li kpie li sanlin, ke teni o jafaano. O den gaa ki gedi ki ten'o naa.
12 Jan ŋɔdikaaba den cua ki taa o kpiemo ke ban pii, ki gedi ki ban waani jesu.
13 Jesu n den gbadi laa laabaali, o den kua o ñinbiagun nni ki fuadi ki gedi Galile ñincianma

po. Ya yoginu ki bi niba den bandi wan ye naani,
bi den ñani bi dogin nni ki balin mi ñincianm ki
cuoni ki ŋɔd'o.
14 Jesu den cua mi ñincianma kunu bi kani, ya
yoginu ko la o niwuligu ki bi ladi k ban caa, mi
ninñinma den cuo'o bi po, o den paagi yaaba n
yia kuli bi siigan nni.
15 Dajuogu yoginu, o ŋɔdikaaba, den nagini o
kani ki yedo: “tin ye naani ne tie fuali ki o yoginu
mɔ bua gedi, cabi o niwuligu ki ban gedi o dogun
nni, ki ban ba li bonjekaali.”
16 Ama jesu den yuani ki yediba, li ki buali ki
ban fii ki gedi ki ba mi jiema, li buali ki yinbi
mɔno n tenbi ki ba je.
17 O ŋɔdikaaba den yedi'o: ti sieni kpanu bona
muu yeni jamilie baba ne,
18 Jesu den yediba: “cuani mani n kani na. Lan
wani ki jesu den cedi ki o niwuligu kali ti muadi
po, o den ta kpano bona muu yeni jamilie yeni ki
yaadi o nuni tanpoli po ki pagi U Tienu ki pugni
ki maadi o ŋɔdikaaba ki ban bɔgidi li niwuligu.
19 Li yoginu ki jesu maadi o niwuligu yeni ki
ban kali ti muadi po, ko gaa kpaanu jena taa yeni
jamilie yeni ki yadi ki di tanpoluki jaandi ki mia
o baa. ki maadi ki ban tugi ki bogidiba
20 Bi kuli den dini ki guo, lani ban den dini
ki sieni ya bonjena ki bi den taani tie piiga n
babuodilie.
21 Yabi n den dini den tie jabi tuuda muu, bi
puobi yeni a bila den ki ye li c ɔdili nni
22 L an yoginu o den cedi ko ŋɔdikaaba kua o
ñinbiangun nni ki puodi ki gaa liigi ki gedi ne
po ya jaali hali ko ban cabi o niwuligu ki ban ya

kuni.
23 Wan den cabi o niwuligu o den siedi ki doni
li juali po ki ban jaandi, u yenjuogu den pundi
ko ye li po o beba.
24 Ama o yeni, ñinbiagu den cuoni ki ban
pundi mi ñima siiga nni a ñunguona ye o
faciangu den fii ki yili o po
25 li den sua ki b cuoni mi ñinciama po, li den
tie ñiagu ki caa i siŋafaani ki jesu den cuoni o
ñingbanu po ki togidi o ŋɔdikaaba ñinbiagu.
26 ya yoginu ko ŋɔdikaaba la ko cuoni o
ñingbano po ki nagidi bi kani, bi den bani nani
ko tie cilingu, o jijiegu den kua'ba ki bi ji yigini
yeni ti jawaandi,
27 li yoginu ki jesu yedi'ba: “Cuo mani yi ba,
mini da jie mani,
28 pieli den guani ki yedo: “li ya tie fini, cedi
min cuoni mi ñima po ki cua a kani.
29 Jesu guani ki ŋmiani: “cua na” pieli den
ñani u ñinbiagun nni ki ji cuoni o ñingbanu po
ki caa jesu kani.
30 Ama ya yoginu ki pieli den jie u faalu yeni
a ñinguona, o jiwaanbu den kua'o, ko den cili ki
ba mii, ki yigini ŋanma ke yedi: yonbidaan gaa
nni.
31 lan yoginu jesu den tandi o nugu ki cuo'o,
ki yedo: a dandanli wa, be tieni ka tami ke n ba
ŋaa'a nni?
32 Jesu yeni pieli n den guani ki kua o
ñinbiagun ya yoginu ko faalu sedi.
33 O ŋɔdikaabi kuli den baa ki gbani o nintualin
nni ki maadi: I mɔn a ko li tie U Tienu bijua i.
34 Ya yoginu ki bi den puodi mi ñinciamu, bi

den pundi Genesalet ya dogun nni.
35 Lan dogun yabi den bandi jesu, bi den cili ki
muandi ya longbana n sieni o laabaamanli ki bi
cuoni yeni a yiama ko tebiba.
36 Yaabi n tie a miada den mia ke wan cabi ki
ban sii o lietil beba, yaabi n den sii kuli den paagi

Diangbenga 15

1 Farisiani -nba yeni li bali maama bangikaaba
tianba bo ñani Jerusalema ki cua Jesu kani ki
yed'o:
2 be yaa po ke a ŋɔdikaaba miidi a bi nikpiaba
bogda i? kelima b ya bua je kuli b kan nidi bi nii
3 Jesu bo guaniyedi ba be yaa po ke yi miidi u
Tienu balimaama ki bua ki kubi i ya bogida i?
4 Kelima u Tienu yedi: fangi báa yeni a naá. ki
gɔ yedi: Yua maadi o náa yeni o baá maabiigu o
pundi ban kpa'o.
5 Ama yinba yi yedi. i báa lani yaa ka yi naá:
min bo taa yaala ki todi'a yeni n taa lani ke li tie
u Tienu yaala
6 Yeni i buoni u Tienu maama ki naa kubi i
bogida.
7 Yinba pala lie danba Isayi n bo saawalo yua
i po bo tie mɔnmɔni.
8 Bi naa niba dondi n yeni bi ñɔkuuna i ke b
pala fagi yeni nni.
9 Bi jaandi nni fanma fanma kelima bi bangi
yaa bangima n tie bi nisaaliba ya maabilikaama
babai.
10 Yesu bo yiini u niwuligu ki yedi ba:

11 cengi mani ki gbadi: laa tie yaala n kua u
ñɔbu nni kaa jɔgidi o nisaalo, yaala n ña u nɔbu
nni n jɔgid'o.
12 Lani ke o ŋɔdikaaba yedi'o: A banike
Falisiani -nba gbadi a maama ke bi pala biidi i
13 O bo guani ki yedi ba: N báa yua ye tanpoli
kaa buli ya tibu bi baa ŋabi bu.
14 Cedi ba mani bi tie ya juama n dia a juama
i. Juamo ya dadi juamo mo bani bi lie kuli baa
ba u buogu nni.
15 Piali bo yedi o: a kan bundi ti po m
kpanjama yeni?
16 Yesu bo yedi: yi mo ko yii pia yanfuoma yoo?
17 Yii bani ke yaala n kua u ñɔbu nni kuli caa
ku tugu nni ki gɔ baa ña kaa.
18 Ama yaala n ña u ñɔbu nni n tie yaala n bi
yeni li pali nni lani n jɔgidi o nisaalo.
19 Kelima yanmaalibiadi yeni m kukpama yeni
m conconma buoli kuli yeni u subu yeni m siedi
faama yeni t sugidi kuli ña li pali nni
20 Lani n tie yaala n jɔgini o. Ama ki je kaa nii
kan jɔgini nisaalo.
21 Yesu bo ñani lan kani ki gedi Tiri yeni Sidɔni
dogi nni.
22 Ke ya pua bo tie li kani maabiiga ki tie kaana
yua bo cua o kani ki kpaani ki tua: o diedo David
bijua gbadi n po m ninñinma ki cicibiadi ye n
bisalo nni ki yagini oyama hali ke li bia
23 Yesu náa bo guani yedi o lieba kuli. O
ŋɔdikaaba bo nagini o kani ki yedi'o: A kan cabi
o kelima o ŋua ki kpaani ti puoli.
24 Jesu bo guani ki yedi; baa bo sɔni nitɔba po

se Isalaheli buolu po bani yaaba n tie nani ya pee
n yaadi ye po
25 Ama o pua yeni bo cua Jesu kani ki gbaani o
nintuali nni ki yedi: o diedo todi nni.
26 Jesu bo guani ki yedi'o. Laa tiegi o nilo n taa
a bil jiem ki lu a sangbanbila.
27 O pua bo yedi: o pua yeni bo yedi. Ama
a sangbanbila je ya jejɔgidi n baali b danba
saajekaanu kani.
28 Jesu bo guani ki yedi'o. O pua a dandanli
yabi boncianli lan tieni nani ŋan bua maama li
yogunu ke o bisalo bo paagi.
29 Yesu bo ñani li kani ki gedi Galile m
ñinciama kunu ki doni ki kali li jua li po.
30 U niwulugu bo cua o kani boncianla. Bi bo
cua o kani yeni a diama, a juama, a muula, a
tadima yeni yiantɔbi boncianla. Bi bo cua duani
ba Yesu kani ke o paagi ba.
31 Ke u niwuligu bo la ke a muula maadi, ke a
tadima paagi, ke a diama cuoni ke a juama mɔ
nuali, bi bo kpiagi Isaraheli Tienu.
32 Yesu bo yiinio ŋɔdikaaba ki yedi: m ninñima
cuo nni bi niba po; baa pia ban baa je yaala. Mii
bua min cabi ba ke baa jeni bonla ke u paalu n
daa pan pɔdi ba u sanu i.
33 O ŋɔdikaaba bo yedi 'o: t baa la le yaa jiema
n baa dagidi ya niwuligu ne kuli li naa fuali nni
34 Yesu bo guani ki yedi ba: yi pia paanu bona
ŋaa yo? Bi bo guani ki yedi'o: bonalele yeni i
janbimu.
35 Ke o cedi ke bi niba yeni kuli kali kali tinga
nni.

36 O bo taa li paanu yeni li jami i ki tuondi u
Tienu ki ŋmiŋmidi ki taa teni o ŋɔdikaaba; ke bi
bɔgidi bi niba yeni kuli.
37 bi kuli bo dini ki guo kelima Yesu bo tieni u
yaalidigu tuonli. Bi bo wodi ya boncaba n sieni
ki gbieni bobuociandi lele
38 Yaaba bo dini bo tie jaba tudanaa, laa taani
bi puoba yeni a bila
39 Ban dini ki gbeni ki Yesu bo cabi u niwuligu,
ki kua u ñinbiagu ki gedi Magadani tinga nni.

Diangbenga 16

1 Farisienba bo cua ki dia o ku maadiagu, ki
buali o ke wan waani ya maalma tieni tanpoli
kasiedi.
2 Ama, ke o jiini ki yedi ba, “ku yenjuogu ya
cua, i yi yedi, “Li daali baa ŋani kelima i la ke
poli mɔni”
3 Ku siŋaagu, yin yedi, “Ku taafaagu baa cua”
kelima poli po mɔni ki go biigi.” I ba fidi ki waani
poli po niima nni, ama, i kan fidi ki mi yema yogu
maalma.
4 “Mi biadma yeni mi concoma nifiima lingi
tanpoli maalma, ama bi kan la maalmabakuli
kase Jonasi ya maalma.” Ke Jesu siedi ki ŋa ba.
5 Jesu ŋɔdkaaba den puodi ki gedi bɔngbantɔli,
ki sundi kaa taa kpanu.
6 Jesu den yedi ba, “yin fangi i yula yeni
Farsienba yeni saduseyenba dabinli”
7 Bi ŋɔdkaaba den gagi bi ŋmiali nni ki tua, “Li
tie tin ki taa kpanu yeni.”

8 Jesu ń bandi, ki buali ba, “Yinba yaaba ya
dudugdi ki yabi ne, be n cedi ke i yedi ke yin ki
taa kpanu yeni yapo i, ke n pua li kpanjama?
9 I ki tiani ki go kpaagi ki gbadi kpanu muuda
yeni niba tuda mu niima nni yeni yin den duo
ya baabuodi ii?
10 bii, kpanu leleda yeni niba tuda na, yin den
duo duo ya baabuodi ń den dɔa maama aa?
11 Be n cedi ke yi ki bandi ke min yedi yi
maama ki nua kpanu maama? Yin fangi mani
i yula yeni Farsienba yeni saduseyenba dabinli”
12 Ke bi ji gbadi ke o ki maadi ya dabinli n
fiindi kpanu ka, ama o maadi Farisienba yeni
saduseyenba bangima i.
13 Jesu ǹ pundi Sesare, Filipi dogu nni, ke o
buali o ŋɔdkaaba, “Bi niba tua ke o ja bijua tie
ŋma i?”
14 Bi tua ke Janbatisi, bi tɔba, Eli, Tianba mɔ,
Jeremi, bii bi sawalpuaba nni yendo.”
15 Ke o buali ba, Ke imɔ te, i yedi ke n tie ŋma
i?”
16 Ke Simɔn Piari ga mi maama, ki jiini, “A tie
Kiristo i, U Tienu yua n fuo Bijua.”
17 Ke Jesu jiini, ki maadi o, “A ye yeni mi
yediŋanma, Jonasi bijua Simɔn, kelima, sɔma
yeni gbannandi ka dɔgdi ki waani a, ama n Báa
yua n ye Tanpoli i.
18 N go ba waani a ke a tie Piari (Tangu), ke li
tangu po i ke n ba maa n jaandiegu. Bi tinkpiba
diema bulñɔbu kan luodi gu yapo.
19 N ba mubni a nui nni ŋaljanli bulñɔbu
piemi. ŋan ba loli yaali tinga nni ne, li ba loli

Tanpoli, A ya lodi yaali mo tinga nni ne, li ba lodi Tanpoli.

20 Ke Jesu kpa o ŋɔdkaaba ki yedi ba yeni li nunmɔnli, ke ban da waani nilo ke wani n tie Kiristo.

21 Lanyogu i, ke o ji cili ki maadi o ŋɔdkaaba, ke o ba gedi Jerusalema, ki la fala boncianla a cancannikpela, salga yidkaaba yudanba yeni a tidianla nui nni, ke bi ba kpa o, wan faadi li daataali daali.

22 Ke Piari yini o, ki piadi yeni o, ki funi yeni o, ki yedi o "O Diedo, ŋan yedi yaali yeni ń fagdi yeni a. lani ń da tieni a hali bada."

23 Ama ke Jesu gbagi, ki yedi Piari, "Fuadi n puoli po, Setaani! A tie n tantuudkaali, kelima, a ki maali U Tienu bona po ka, a maali bi nisaalba bona po i.

24 Ke Jesu yedi o ŋɔdkaaba, Yua n bua wan ya ŋua nni, wan jiini o yuli, ki tugi o daapɔnpɔnli ki ya ŋua nni.

25 Kelima, yua n lingi ke wan fie o miali, o ba biani li, yua mɔ n luni o miali mini yapo, o ba la li.

26 Kelima, be jaadi o nisaalo ń ya pia ŋanduna kuli, ki nan biani omiali? O nisaalo ba fidi ki lebdi ki ga be i, ke li cie o miali i?

27 Kelima, o Nilo Bijua ba guani o Báa kpiagdi nni, yeni o malekinba. Ki pa yuakuli o panpaani nani wan sɔni maama.

28 N maadi yi i mɔmɔni, bi niba ye i siiga, ki kan leni mi kuuma hali yeni ban ba la O Nilo Bijua ke o kpendi ki kua o diema nni.

Matie 17

1 Dana luobi puoli po, ki jesu tugi: Jaka, Jan o
ninja ki piadi yenbi ki doni li juali ki ba jaandi.
2 O nunga den lebidi ki ji ñili ko tiadi pieni ke
cie mi yinyiema.
3 ki li yoginu ki Moyisi yeni Eli cua bi kani ki
pagi yenbi.
4 Piel n la ya yoginu ko gaa mi maama ki yedi
jesu: canba li ŋani yeni tin ya ye ne, a ya bua,
n ba maa a po jona taa, jonyenli n ya tie a yaali,
lieli Moyisi ya jonli n sieni Eli mɔ ya yaali.
5 O bo maadi ki ke gbeni ke li ŋunli jidi ki ligini
bi kuli ko o nialo maadi li ŋunlin: “o ne tie n
bijua yua k n bua'o, wani ke n duu o po, ya cengi
mani o maama.
6 O ŋɔdikaaba n gbadi li maama ki bi ba ki
gbaani yeni bi nuni kuli i tingan
7 nni, ki ti jaŋmaandi kua'ba.
8 yoginu ki jesu nagini ki sii'ba ki maadi'ba: fii
mani yi da jie
9 Ban bo ji li juali po, ke jesu yedi'ba ki ban da
cedi ki nilo n bandi yaali n tieni ne hali ya yoginu
ko nul bijua ba fii ki ñaa o tinkpiigun nni.
10 O ŋɔdikaaba den bualo ki yedi: li tieni ledi
ka kadabanda maadi ki tua ki li buali k Eli n kpia
bii k cindi ki pundi?
11 Ki jesu ŋmiani ki maadi'ba: “li tie mɔni k U
Tienu bo puoni ke Eli n ba cindi ki ba ki bobini
yua ba cua mi faabima po.
12 Ama n maadi,”Eli wan cua daal'o ama yinba
n den ki bando, i den cagino ke tiendo yi bua
yaali kuli, li tie yen mɔi ko nilo bijua ba cagini i
nugin nni.

13 Yeni ki o ŋɔdikaaba bandi ko maadi Janbatisi
14 Ya yoginu ke o ŋɔdikaaba bonbitaa yen
guani bi liebi yeni o niwuligu kani, ki jua ba ne
cua jesu kani ba ki gbani o nungin nni
15 ki maadi: “jie n biga yeni mi ninñinma ki
teb'o kelima o baali i tinga ki laadi fala boncianli
ki dugini li yianu po, o yogitianu o yi ba o muu
nni bii mi ñinma nni.
16 N den cua yeno a ŋɔdikaaba kani ama bi den
ki fidi ki ba tebo.
17 Ki jesu ŋmiani ki maadi: kangbada buolu,
ne yeni be yoinu ki ba gaa mi maama i? nagini
man yeno na,
18 Ki jesu tiani ti fuobiidi yeni po, ke bi ñani ki
ji ŋaogu, ko paagi li yoginu mɔno.
19 Lan, ko ŋɔdikaaba nagini jesu kani ke piadi
ki pagi yeno: li tien ledi ke tinba ki fidi ke beli li
fuobiigu?
20 Ki jesu maadi'ba: ki dugini yi dandanli ki
yabi U Tienu palu nni, n maadi yeni i mɔni, a
dandanli ya yabi ki pundi nani mi juobinma yeni
a ya maadi li juali ne fii lan kani, o ba cɔnlin a
maama.
21 Bonli kan ya paa ki cie'yi.
22 Ya yoginu ki biŋɔdikaaba kuli den taani
bi lieba Galile ya tinga nni, ki jesu maadi o
ŋɔdikaaba: bi ba kuadi o nilo bijua bi niba n
daogu.
23 bi ba kpaogu ama dana taa daali o ba yiedi,
o ŋɔdikaaba n gbadi li maama ki ya ki lidiba
boncianli ki bi ji tie suo.
24 Ban pundi kapanahom, ya niba n gaani
lonpo li jaandielin nni den gedi ki la Piali ki

maado: “yi canba paa lonpo yaa?
25 Ko ŋmiani: “nn, o paa, ya yoginu ki piali
kua jesu den, ki jesu gaa mi maama yedi ki sua
ki Piali da ki yedi bonli:'fin ya po Pial, ŋanduna
baditieba, bi gaani bi lee lonpo? “B bila bii bi
canbi?
26 Piali ŋmiani: “bi canbi” ki jesu jiini, li ya tie
yeni bi bila ki ye lonpo nni.
27 ama ki fidi ke tin da cɔg li lonpo gaala, gedi ki
lu a janpiemu ki cuo ya jamo ba cindi ki nagini,
a ya luodi o ñɔbu a bu la li ligibali, ŋan tugi li
ligibu ki paa min yeni fini kuli ya po lonpo.

Diangbenga 18

1 Lanyognu, ke bi ŋɔdkaaba nagni Jesu kani, ki
buali o “ŋma n yabi ki cie U Tienu Diema nni?”
2-3 Ke Jesu yini ki biñidga o kani, ki seni ga bi
siiga, ki yedi, “N maadi yi i mɔni, I yaa lebdi ki
tua nani biwaaga yeni, i kan baa ya sanu ke i ba
kua U Tienu Diema nni
4 Lanwani ii, yua n miini o yuli nani ki biwaaga
ne, wani n yabi ki cie U Tienu Diema nni.
5 Yua n ga biwaaga nani kine yeni, n yeli po, o
ga n ya cangu i.
6 Ama, yua n cedi ke biwaaga yua n dugi n po
nani kine yeni, kua tuonbiadi nni, li bi baa tu o
po, ke ban loli li naacianli o tulu nni, ki lu o wan
mii mi ñincianma nni.
7 Mi yema ya paagi, janjanma ŋanduna po!
kelima li buali ke li yogu n pundi, ama, sola li
yogu ń ba tɔgni yua ya kani, ki pundi!
8 A nugu bii a taali ya kuandi a mi tudma nni,
ŋan jia ki lu fagma. Li baa tu a po ŋan kua U

Tienu diema nni yeni taayenli bii nuuendu ki cei
yeni ban lu ŋa ya mu n ki pia gbindma buogu
nni yeni taana lie bii nugi lie.
9 A nunbu n ya kuandi a mi tudma nni, ŋan
kpigdi bu, ki lu fagma. Kelima li baa tu a po ŋan
kua U Tienu Diema nni yeni nunfiagu ki cie ba lu
ŋa ya mu n ki pia gbindma buogu nni yeni nuni
lie kuli.
10 Fangi mani i yuli, ki da ŋa a bila ne siiga,
bá biyenga nunga ń ŋmidi. Kelima n maadi yi
i mɔni ke ŋajanli nni, bi malekinba nua N Báa
yua nye U Tienu diema nni.
11 ke lima, O Nilo Bijua cua ki bua faabi yaali
n bodi i.
12 I maalma tie be i? Nilo ya pia yandi yiani, ke
yanyenga bodi, o kan ŋa piiyia n yandi yia yaadi
n sieni, ki lingi ki yanbodkaaga aa?
13 O ya la ga, N maadi yi i mɔmɔni, o pali yi
mangi li yanga po ki cie piiya n yandi yia yaadi
n ki bodi.
14 Li tie yeni i, I báa yua n ye ŋaljanli nni mo
ki bua ke a bbila ne nni, bá biyenga ń bia.
15 A kpiilo ya biidi a, ŋan gedi ki waani o o
biidi, fini yeni wani siiga, a ba maadi ki paadi a
kpiilo i.
16 Ama, o ya ki cengi a, ŋan la yendo bii bilie
ki pugni a po, ban taani a yeni, kasiedinba bilie
bii bitaa siiga, mi maama ba ŋmagdi.
17 O ya yie kaa cengi yi, ŋan gedi yeni li maama
li nitaali nni. O ya yie kaa cengi li nitaanli, ŋan
ŋa o wan tua a po nani o nilamo bii o lonpogaalo
yeni.
18 I mɔmɔni, N maadi yi, yin ba loli yaali tinga

nni, li ba loli Tanpoli, yin ba lodi yaali ting nni, li ba lodi Tanpoli.

19 N go maadi yi ke i siiga nni, bilie ya taani jagli ki mia bonli ki tinga nni ne, N Báa yua n ye Tanpoli ba cedi li bonli ń tieni.

20 Kelima, bilie bii bitaa ya taani naani n yeli po, n baa ye bi siiga.

21 Ke Piari nagni ki buali Jesu, “O Diedo, n kpiilo ya biidi nni, n ba mia sugli taalma ŋa i? Hali taalma lele ee?”

22 Ke Jesu jiini o, “N ki yedi taalma lele ka, ama hali piilele taalma lele.

23 Lanwani ii, U Tienu Diema tie nani ya badciamo n den bua tieni li cɔli ki bandi o naacenba ń kubi o piama maama i.

24 Wan cili mi diidma, o sua ke naacenyendo kua li panli nni hali ligdibala tuda piiga.

25 Nani wan den ki pia wan ba tieni maama ki pa yeni, ke canbaa niini ke ban kuadi o wani yeni o pua yeni o bila yeni wai yaali kuli, ki pa o panli.

26 Ke li naaciemo baá ki gbaani o nintuali, ki mia o sugli, “Canbaa, N bani li panli po, ke N ba pa likuli”

27 Nani li naaciemo canbaa ń bo tie niñinpadi daano yeni, ke o ga o sugli, ki cabi o li panli.

28 Ama, li naacimo ń ñani ki la o naacenlielo ke o pia o pia o panli kuukobga. Ke o gedi ki cegi o tulu, ki yedi o, “Pa nni n ligi.

29 Ke o naacenlielo baa ki gbaani, ki mia o sugli ki maadi, “Tieni n po juunli, n ba pa ŋa.”

30 Ama, ke o naaciemo yie, ki cuo o naacenlielo ki gedi ki luoni o li kpaadidieli nni, ke o yaa pani

o panli, o kan ña.
31 Bi naacenlieba ń la yaali n tieni, ke bi pali
sia, ke bi kua ki togdi bi canbaa kaa dɔgni o bápu.
32 Ke o naaciemo canbaa yini o, ki yedi o, “N
cabi a ŋan pia nni ya panli kuli, kelima a mia nni
sugli.
33 Nani a naacenlielo ń mia ŋa sugli yeni, fini
bi kan fidi ki cabi o oo?
34 O canbaa pali den beni o po, ke o cuo o, ki
mubni o a jakɔnda nui nni ke bi waani o fala hali
ke o pani o panli kuli.
35 N Báa yua n ye Tanpoli mo ba tieni yi yeni,
li ya tie ke i siiga nilo pali ki siadi o lielo po.

DIANGBENGA PIIG A YIAN

1 Yesu n gbenio maama ke o ñani Galile ki gedi
Sude.
2 Bi niba boncianli bo ŋua'o ke o gɔ paagi ba li
kani.
3 Falisiani -nba bo ŋɔdi ki bual'o yiko cabi ke je
n ñani o denpua li ya sua ke b cuo biidi ba kuli
po?
4 Ke Jesu ŋmiani ki yedi: i ki cogi ke yua bo
tagi ba ki ciligi bo tagi bojal yeni bonñua.
5 ki gua maadi: Lani yaa po i ke o ja baa ña o
báa yeni o naá kani ki gedi wani yeni o denpua
n taani ki ya tie gbananyendi.
6 Bi ji kaa tie nibilie ama niyendo. Lan nilo n
daa paadi u Tienu n taani yaala.
7 B yedi 'o: Be n cedi ke Moyisi cabike t tieni m
yiema tili.

8 Ke o yedi ba: i pala n juagi yeni ya po i ke
Moyisi cabi i ke yi yadi yeni i puoba ama ki ciliga
li bo tie yeni.
9 n maadi yi: yua beli o denpua ke laa tie
conconma po ki taa puotiani tieni u subu ya
ja gua taa pua yua ke bi bel'o mɔ gua tieni
conconbu i.
10 Ke o ŋɔdikaaba maadi'o: Li ya tie n yeni
opua yeni o ja kani laa ŋani yeni nilo n kua pua.
11 Ama ke Yesu maadi ba: Yua kuli kaa baa fidi
tui li tundili, ama yaaba baba ke li cabi ke ban
gbadi li niima nni.
12 kelima b tɔbi ye ki mali kaa pia u maalu. ke
b tiaba mɔ bi niba n beli bi t madi. ke niba gɔ
ye ke li tie ke bani mɔno n beli bi ba t madi ki
dugini u Tienu diema po. Yua ba fidi ki gbadi li
tundili ne wan gbadi.
13 Ke bi niba cua yeni a bila ke wan maani o
nuugi bi po ki jaani. Ama ke o ŋɔdikaaba bo bieli
li niba.
14 Ke Yesu yedi ba: ŋaa mani a bila k daa beli
ba ke ban cua n kani. Kelima yaaba n naani yeni
a bila n die u Tienu diema.
15 ke o maani o nuugi bi po ki siedi li kani.
16 Ke jka ba cua Yesu kani ki maadi: canbaa n
baa tieni ki laa tuadiŋanli ki bàà ya miali ki pia
gbenma i.
17 ke Yesu maadi'o: Be cedi ke a buali'n i buali
ŋanmi i? Bonyenli baba n ye. Ama a ya bua
ŋan ya miali ki pia gbenma ŋan tuo u Tienu
ñɔmaama.
18 Ke o ja yeni maadi 'o: ki laa ñɔmaama po i?
ke Yesu maadi: ŋan daa kpa nilo, ŋan daa dua
yeni nutiani denpua, daa su, daa pua faama nilo

ba po,
19 ŋan fangi a báa yeni a naá, ŋan buadi a lielo
nani fini a ba yeni.
20 Ke o ja yeni maadi 'o: n cɔlini lan kuli. n gɔ
baa tieni be i
21 Ke Yesu yedi: a ya bua ŋan tua ya nilo
k pia biidi, kudi ŋan pia yaala kuli ki puni b
taladidanba. Yeni a baa bàà ŋalimani tanpoli.
ki ji cua ki ŋɔdi n.
22 O ja yeni n bo gbadi Yesu n maadi yaala kuli
ke o siedi ke o pali ki mangi. Kelima o tie yua pia
ŋaliman bonciala.
23 Ke Yesu maadi o ŋɔdikaaba: i mɔnmɔni po
i yedi yi: li paa yeni o ŋalimandaano n kua u
Tienu diema nni.
24 n gɔ maadi yi: li kaa paa u yuoyuogu po ke
wan kua u pundu bonli nani ama li kan ya tie
yeni o ŋalimandaano po.
25 O ŋɔdikaaba n bo gbadi lio maama li bo cuo
ba yaalidigu. ke bi maadi: ŋmaa ji baa fidi báá
m fuoma i?
26 Ke Jesu nuali ba ki maadi: Bi niba kani li kan
fidi ama u Tienu kani li baa fidi tieni.
27 Ke Piali jiin'o ki maadi: diidi t ŋaa t bona
kuli ki ŋua ŋa; t mɔ baa bàà be i?
28 Ke Jesu yedi: Yeni i mɔnmɔni yinba yaaba
n ŋɔdi nni m yenpanma yogu ya yogu ke o nilo
bijua baa t kaa li bali kpagili po yeni o yudandi. i
mɔ t baa kaa isaraheli cuga piiga n bona lie yeni
nni ki bu li cuga piiga n bona lie.
29 Nilo yua kuli ŋaa o deni, o kpiiba, o baá yeni
o naá, yeni o bila, bii o tinga n yeli po baa gaa m
ŋanma taalm kobiga ki gɔ bàà li miali yua k pia

gbenma.
30 Ama yaaba n bo tie nikpialla mɔla ne ji baa
juodi ke yaaba n bo juodi n tua kpialia.

Diangbenga 20

1 U Tienu Diema tie nani ya tindaano den yagdi
ki ñani ku siŋapaapangu, ki puogi bi tuonsɔnba
ke ban gedi ki sɔni o daamɔngu tiidi kuanu nni.
2 Ban boni ke li dagdi, ke o baa pa ba ligdibali
daali nni, ke o sɔni ba o kuanu nni.
3 Kudi taa ń pugni, ke o go ñani ki gedi ki la
tuonsɔntianba ke bi se ki daaga nni kaa tuuni
libakuli.
4 Ke o yedi bi mo, “Gedi mani ki sɔni n
daamɔngu tiidi kuanu nni, N ba pa yi lan buali
maama.” Ke bi gedi ki tuuni.
5 Kudi luoba ń pugni, ke o go ñani, kudi yia ń
pugni, ke o go ñani, ki tieni yeni.
6 kKi go guudi ke piiga n kuyengu pugni, ke o
go ñani, ki la tianba ke bi se kaa tuuni libakuli.
Ke o buali ba “Be n cedi ke i se yentunmunli kaa
tuuni libakuli?”
7 Ke bi yedi o, “Nilobakuli ki puogi ti tuonli.”
Ke o yedi ba, “I mo ń gedi n daamɔngu tiidi
kuanu nni”
8 Ku yenjuogu yognu, ke o kuandaano yini o
ŋalmankubilo, ki yedi o, “Yini bi tuonsɔnba ki
pa ba bi daali pani, ki cili yaaba juodi, ki ban
juodi yaaba n cili.
9 Piiga n kuyengu ń pendi ke bi ga ya
tuonsɔnba ń nagni wan pa ba dibayenli yenli.

10 Ya tuonsɔnba n cindi li tuonli ń nagni, ki
maali ke banwani ba ga lan cie dibali, ama bi
den li ga yuakuli dibali i.
11 Ban ga bi daali pani, ke bi ji fabni o tindaano
kani.
12 Ki maadi, “Yaaba n juodi ki cua ke piiga n
kuyengu pendi yeni wan sɔni kuyengu baba i,
ama a pani tikuli ke li dɔa i, tinba yaaba n cindi
li tuonli hali ku siŋaagu nni, ke u yienu kua ti.
13 Ama, ke o tindaano jiini bi siiga nni, yendo,
“N dɔnli, mii tudi ka. Tii boni ki dagdi ke n ba
pa yi dibayenli kaa?
14 Ga yaali n tie a yaali, ki ya caa. Mini n bua,
ki jagi ke min teni yaaba juodi nani yinba yeni.
15 N ki pia i mɔni yeni min tieni min bua yaali
yeni n bonceli ii? Bii min tieni ti ti bulcindi yeni
i ke li kpii i nunbu uu?
16 Lanwani ii, Yaaba n juodi ba cindi, ke yaaba
n cindi ń juodi.
17 Nani Jesu ń den do ki caa Jerusalema yeni,
ke o piadi li piiga n bilidiba ki seni ba, ban caa
ya yognu, ke o yedi ba,
18 “Diidi mani, ti caa Jerusalema n yeni, bi ba
kuadi o Nilo bijua ki mubni o salga yidkaaba yeni
a gbanbanda nui nni.
19 Bi ba jia o ti buudi, ki cedi ban kpa o. Bi ba
mubni o bi nilanba nui nni, ban laa o, ki sugi o,
ki pua o a finfinba, ki kpaa o li dapɔnpɔnli po.
Ama, li daataali daali o ba faadi.”
20 Ke Sebedenba nagni Jesu kani yeni o bijaba.
Ki ñuani o nintuali, ki mia o bonli.
21 Ke Jesu buali o, “Amiabu tie be i?” Ke o
jiini o, “Cedi n bijaba ne, ban ti kali a diema nni,

yendo a jienu po, tiano, a ganu po.”
22 Ke Jesu jiini ki maadi, “A ki bani ŋan miadi
yaali. I ba fidi ki ñu min bobindi ki ba ñu ya
bonñukaali nni ii?” ke bi yedi o “Ti ba fidi.”
23 Ke o maadi ba, “Li tie mɔni ke i ba ñu n
bonñukaali nni, ama ki kali n jienu po bii n ganu
po wani ii, li ki tie mini ka ba cabi lani, ama li
tie n Báa ń bobni li kaani yaaba ya po i.
24 ŋɔdkaaba piiga yaaba n sieni ń gbadi lanya
maama, ke bi pali biidi li naataanliedba po.
25 Ke Jesu yini ba, ke bi nagni, ke o yedi ba, I
bani ke bi nilanba bado n die ba, ke a nigbenga
wangi yaaba n sieni bi paalu ń dagdi maama.
26 Ama, li kan ya tie yeni ka i yasiiga. Ama yua
n bua wan tua yua n cie ikuli i siiga, wan tua i
naaciemo.
27 Yua mo n bua wan tua liiga yua i siiga, wan
tua i naaciemo.
28 Nani o Nilo Bijua ń ki cua ke ban ya tuuni o
po ka ama wani ń ya tuuni bi niba po, ki go yidi
o miali salga bi niba boncianli po.
29 Ban ñani, ki gedi Jeriko, ke bi niba boncianli
ŋɔdi o.
30 Ke juuanba lie kaa u sankunu. Ban gbadi
ke Jesu pendi bi kani, ke bi tandi ki maadi, “O
Diedo, Dafidi Bijua, gbadi ti niñima,
31 Ke ku niwulgu funi yeni ba, ki niini ba ke ban
suoni, ama, ke bi tandi paama ke li cie kpiama,
“O Diedo, Dafidi Bijua gbadi ti niñima.”
32 Ke Jesu sedi cenm, ki yini ba ki buali ba, “I
bua min tieni i po be i?”
33 Ke bi jiini o, “O Diedo, ti bua ti ninbina ń
luodi i.”

34 Ke ti niñinpadi cuo Jesu, ke o sii bi ninbina.
Lanyognu liga ke bi nuni luodi ke bi ji nua, ki
ŋua Jesu

Diangbenga 21

1 Jesu yeni o ŋɔdkaaba ń nagi Jerusalema, ki
pundi Betifaje, Olifie tiidi juali gamu, Jesu ń sɔni
o ŋɔdkaaba bilie,
2 ki maadi ba: «Gedi mani ki dogbiga yaaga ye
i liiga ne; yin ba pundi ya yognu, i ba la ŋunñua
ke o luoli, yeni ki ŋunbiga; yin lodi ba ki cua
yeni ba na
3 Nilo ya maadi yi bonli, yin jiini o: "O Diedo n
bua ba. Lanyognu mɔno, o ba cabi, yin gedi yeni
ba."
4 Mɔla, ya bonli ne tieni ke o sawalpualo ń den
tuodi ki waani yaali ń tieni ki dudi
5 Yedi mani Siyɔn bisalo: «Lani n yeni, a bisalo
kpendi a kani, ki dingi boncianla, ki jagi o ŋunbo,
ŋunbiga, ŋunñua ya biga.»
6 O ŋɔdkaaba ń gedi ki tieni Jesu ń waani ba ki
ban tieni yaali.
7 Ban guani yeni o ŋunbo yeni ki ŋunbiga, ki
ladi bi po bi tialakaadi, ki cedi ke o jagi
8 Ku niwulgu siiga, bi niba boncianla den ladi
bi tialakaadi u sanu nni; ke bi tianba padi i
tiibensɔngi ki ladi u sanu nni.
9 Yaaba n den ye Jesu liiga yeni yaaba n den
ŋua o den kpaandi ki maadi: "Osana, Daafiid
Bijua! Mi yedŋanma yua n kpendi O Diedo yeli
po! Osana hali tanpojoma.

10 Wan kua Jerusalema, lan yaa ki lidi yuakuli
u dogciamu nni, ke bi ji maadi: One mo tie ŋma
i?
11 Ke ku niwulgu tandi ku tua: “O tie Jesu i, o
sawalpualo, ke o tie Galile nni Nasareti yua.”
12 Jesu ń kua U Tienu jaadiegu nni, wan beli
ki ñani yaaba n den kuadi yeni yaaba n den daa
ku jaadiegu nni kuli, ki tudi ki lu lu yaaba n den
cendi i ligi taablinba yeni a kpajekuada kpaga,
13 ki yedi ba: li diani: «“N diegu baa yi
jaandiegu” Ama ke yinba wani nan cedi ke gu
tua suudjongu.»
14 Ke a juama yeni mu wabmu nagni o kani li
jaandieli nni, ke o tebi ba.
15 Bi salga yidkacianba yeni a gbanbanda ń la
wan tieni ya yaalidgu tuona, ki gbadi ke a bila
kpaandi ku jaandiegu nni, ki tua: “Osana Daafiid
Bijua!”, ke bi pala beni.
16 Ban maadi o: “A gbadi ban maadi yaali ii?
Jesu ń jiini ba “Nn, i da ki kpeli ki cogi yaali diani
ne ee?”: “A cedi ke a bila yeni ya canpandmu n
da ŋaani mi biima pagi a, ki dondi a.”
17 Ki ñani ki ŋa ba, ki lie u dogu, ki gedi Betani,
ki ban duani li po.
18 Ku siŋaagu nni wan den gɔa ki lebi u dogu
po, ke mi koma cuo o.
19 Ke o la bu kankanbu u sankunu, ke o nagni,
waa la kankanli se kankanfaadi. K o yedi bu:
“luanli ń ji da jɔni a ya po palb.” Lanyognu
mɔno, ke bu kankanbu yeni kuodi.
20 Bi todkaaba ń la lani, lan yaa ki lidi ba, ban
maadi: “li tieni ledi i, ke bu kankanbu ne kuodi
yenma?

21 Jesu ń jiini ba: “N maadi yi i mɔni, i ya bi
pia ti dudugdi ke tama ki ye, i bi kan tieni min
tieni bu kankanbu yaali ne baba ka, ama i ya bi
yedi li juali ne: “Figdi li kani ki gedi ban jiidi ki
baa mi ñincianma nni.” Li bi ba tieni.”
22 I ya jaandi, ki mia yaali yeni ti dudugdi, i ba
baa.
23 Jesu ń gedi ku jaadiegu nni ki ban ya tundi;
lanyognu, salga yidkaacianba yeni u dogu nni
nikpela ń cua ki buali o: “Aduu li laa yiko po
i ki tie ya bona ne kuli, ŋma n cabi li yiko?”
24 Jesu ń jiini ba: “N mo ba buali yi i buali, i ya
jiini nni i, n mo ba maadi yi ya yiko po ke duu,
ki tie lan ya bona.”
25 Jan batisma, li den ñani le i? Tanpoli bii, bi
niba kani i? Ama ban juogi bi ŋmiali nni, ki taa
ya maalma ne; ti ya maadi ke li ñani U Tienu
kani, o ba buali ti: “Be n cedi ke i den ki tuo ki
ga o maama?
26 Ti ke li ñani bi niba kani mo, ku niwulgu kan
tuo ti po; kelima bikuli bani ke o tie sawalpualo
i.
27 Lanwani i, ban jiini Jesu: “Tii bani” Jesu mo
ń guani ki jiini ba: “N mo ka maadi yi ya yiko po
ke n tie ya bona ne.”
28 I pia mi laa maalma i? O ja bo ye, ki pia
bijaba lie, ki yedi o bijakpelo: “Dinne n biga, ŋan
gedi ki ban sɔni n daamɔgu tiidi kuanu nni.”
29 Wan jiini: “Mii caa.” lan yani waamu, wan
tuuba, ki lebdi o yama, k gedi,
30 Wan maadi yua n sieni mo yeni, lan ya biga
mo ń jiini: “Canbáa, n ba gedi. “Ama o naa gedi.
31 Bani bijaba lie yeni, ole po n tieni o báa

buama? Ban jiini o: “O bijakpelo” Jesu ń maadi ba: “N maadi yi i mɔni, lonpo gaala yeni a concona ba ga i liiga U Tienu diema nni.

32 Kelima Jan cua i kani mi teginma sani nni, ama, i naa tuo ki ga o maama. Ama, lompo gaala yeni a concona wani i, tuo ki ga o maama. Ke yinba yaaba n la lankuli, i ki tuuba, ki lebdi i pala ki ga o maama.

33 Cengi mani kpanjantɔma. O ja den ye, ki tie diedaano, ki pia ku daamɔngu tiidi kuanu, ki ŋuu i tiidi ki kagni, ki lindi, ki lugdi ku tantiagu po ku buogu, ban baa to naani, ki ŋa ku daamɔngu, ki maa li pagli, ki pani, ki ji ga a tuonsɔnla ke bi guu lebli. O den fii, ki puodi li kpaali ki gedi dogtianu.

34 U kuanu bona ń beni ke ku kpaangu yogu pundi, wan sɔni o naacenba bi kuaguudba kani ke ban ga o kuanu biinu na.

35 Bi kuaguudba ń cuo bi naacenba, ki pua yendo, ki kpa o lielo, ki jaa o taalo a tana.

36 Wan sɔni naacentɔba, ke bi yabi ki cie kpiama yaaba, bi kuaguudba tieni bi mo yeni i.

37 Wan ji juodi ki sɔni o bijua, ki maadi o yama nni: “Bi ba cɔlni n bijua wani.”

38 Ama bi kuaguudba ń la o bi cabáa bijua, ban juogi bi ŋmiali nni maama ne: “O faadilo n yeni; cua mani tin taani, ki kpa o, ki diedi li faali.

39 Ke bi cuo o, ki dadi ki ñani o ki jɔndi yeni u kuanu, ki kpa o.

40 Mɔla o kuadaano ji ya cua, o ji ba tieni bi kuaguudba yeni ledi i?

41 Ke bi jiini: “O ba cedi ya cacagdanba ne ń kpe mi cacagkuuma, wan ga tuonsɔntianba ban

ya guu o kuanu, ki tieni o o kuanu biinu ku
kpaangu yogu.
42 Jesu ń maadi ba: “I ki kpeli ki cogi i diani
nni ii: “A tanmaala ń luni ya tanli yeni, lani n
tua li tanpuukaali; lankuli ñani O Diedo kani i,
ki tie yaalidgu bona ti nunbu nni.
43 Lani n cedi ke n maadi yi: “Bi ba fie U Tienu
diema i nui nni, ki teni ya nibuolu n ba fidi ki
cedi man loni a luana.”
44 “ Yua baá li tanli po ba jendi jendi, li tanli ń
baá yua ya po mo, o ba yodi yodi i.”
45 Salga yidkaacianba yeni farisienba ń gbadi
Jesu maakpanjama, ban bandi ke o maadi bani
ya maama i.
46 Ban ji ya gbaa ke ban cuo o; ama ki nan jie ku
niwulgu, kelima bi den bani ke o tie sawalpualo.

Diangbenga 22

1 Jesu ga m maama, ki pua ya maakpanjanma
ne:
2 Ti Diedo diema naani nani ya bado bo tieni o
biga janma yeni.
3 O bo sɔni o tuonsɔnbila k ban gedi ki maadi
yaabi k o yinba mi janma yeni ki bi gbeni mi
jiema ki ban baa na ki je. Ama bi niba yen naa
den bua ban cua.
4 Wan sɔni naacentɔba, ki yedi ba: “Ban
maadi mani ba ke n bobni mi pocaajiema ki
gbeni; n cedi ke bi kpaá n naakpanba yeni n
yankpanba, likuli bobni ki gbeni, ji cua mani mi
pocaajaanma.

5 Ama baa cengi li pocaali jaanma po, yuakuli
den toli wan bua naani, o ne, o kuanu po o tɔa
mo o kpenkpendu po.
6 Yaaba n sieni ń cuo bi naacenba ki pua, ki
cagni bi ne, ki kpa bi tianba.
7 O badciamo pali ń be, wan sɔni o jakɔnda ban
biani a nibiada yeni miana, ki sia bi dogu.
8 Yeni k o maadi o o jietienbila: mi jiema tieni
ki gbeni, ama yaabi n ba je ki dagdi yenli.
9 Yeni, gedi mani a sankaditaana nni, ki yini
yin la yaabi kuli.
10 A tuonsɔnbila ne fii ki gedi a sanjala poki
yini ban la yaabi kuli, a nibiada yeni a tadima,
talgi nba kuliyeni, o jiediciagu gbie yeni bi niba
yen kuli.
11 O badciamo ń kua ki diidi yaaba n kaa, ki ba
di mi jaanjiema, ki la yendo ke waa la o jaantiadi.
12 Wan buali o: “N dɔnli, a tieni ledi i ki kua
ne ki naa lani a jaantiadi? Li nilo ń ya ŋmini
13 Lanwani i, o badciamo ń maadi o naacenba:
Loli mani o nui yeni o taana, ki lu o niinpo li biigli
nni, li bubuuli yeni li ñinŋmanli ń ye naankani.
14 Kelima, ban yini yaaba yabi, ama ban gagdi
ki lugdi yaaba wa ki cie.
15 lanyapo, farisienba ń jɔndi ki juogi bi ŋmiali
nni, ki lingi ban ba tieni maama ki dali ki cuo
Jesu o maama po.
16 Ban sɔni bi naacenba Jesu kani, ke bi
yegi yeni Juufinba badciamo, Herodi niba, ban
maadi: “Canbáa, ti bani ke a tie mɔmɔndaano,
ki wangi U Tienu ń bili ya sanu yeni i mɔni, ŋaa
jie nilobá kuli, kaa go pia lugdima bi niba siiga.

17 Maadi ti ŋan pia ya maalma: Yiko cabi ke
lan pa lompo Sesaari po bii laa cabi i?
18 Ke Jesu bandi bi biadma po. Bi den guu ke
wan maadi ya maama n ba sagni o yeni juufinba
bii Roma yikodanba i. Ke o buali ba, yinba mu
muyiidmu ne, be n cedi ke i dia nni ku maadiagu
ki bua yin cuo nni?
19 “Waani mani nni yin kubi ya dibali ki pa
lonpo”. Ke bi nagni o yeni li dibali.
20 Jesu ń buali ba, “ŋma ya nannanli yeni ŋma
ya yeli n ye li dibali ne po?
21 Ke bi jiini, “Sesari i” Ke Jesu yedi ba, “Teni
mani Sesari yaali n tie Sesari yaali, ki teni U
Tienu, yaali n tie U Tienu yaali.”
22 Ban gbadi lanya maama, ke li yaalidi ba, ke
bi siedi ki ŋa o.
23 Li daali mɔno, sadiseyennba, yaaba n maali
ke faadma ki ye mi kuuma puoli po, ń cua Jesu
kani, ki buali o.
24 Canbáa, Moyiisi maadi, ke nilo ya kpe kaa
pia biga, o ninjua ń taa o pakuali ki mali o
kpiemo po puoli ŋuani.
25 To, ti siiga ninjaba lele (7) den ye. o ciamo
po ń kuani o pua, ki kpe, waa pia biga. Nani
wan den ki pia biga yeni i, o ninjawaaga ń taa o
pakuali,
26 Lan tua yeni mo lielo po, ki tuani o taalo, ki
ya maa yeni ki ban biini o lelelo.
27 Lani ń pendi, o pua mo ń kpe.
28 Mi faadma yogu, ŋma ba yendi o pua?
Kelima bikuli na kuani o.
29 Jesu ń jiini ba: “I ye mi tudma nni kelima

yii gbia i diani niima nni, i naa go bani U Tienu paaciamu.
30 Kelima mi faadma yogu, jaba ji kan taa puoba, puoba mo kan ji kuni jaba, bi baa tie nani U Tienu malekinba yeni tanpoli po.
31 Yaali n nua mi faadma bi tinkpiba siiga, i ki cogi U Tienu ń yedi yaali ii?
32 N tie Abalahama Tienu, Isaka Tienu yeni Jakobo Tienu? U Tienu ki tie bi kpienba ya tienu ka ama bi fuodba ya Tienu i.
33 Lan yaalidi ya niwulgu n bo ye li kani, ki cengi Jesu tunda.
34 Farisienba ń gbadi ke o mubni sadiseyenba ñɔbu, ban taani ki kali
35 yendo bi siiga, yua n tie yiko banciamo ń buali o ya buali ne, ki bua bigni o:
36 “ Canbáa, U Tienu maabilkaama nni, mi laa maama n cie mikuli?
37 Jesu ń jiini o: “A baa bua O Diedo a Tienu yeni a pali kuli, yeni a naano kuli yeni a maalma kuli.
38 Mani n tie ya maabilkaama n lii ki cie mikuli.
39 Ya maabilkaama n tua, ki naani yeni cincinli yaama n ne: “A baa bua a lielo nani a bá yeni.
40 Yiko yeni bi sawalpuaba maama kuli maa lani maabilkaaliedma yeni po i.
41 Nani farisienba ń den taani ki ye yeni i, Jesu den buali ba.
42 Ki yedi ba: “I maali be i, Kiristu po? o tie ŋma ya biga i? Ke bi jiini o: Dafiid bijua i.
43 Ke Jesu maadi ba: “Li ga ledi i ke Dafiid ń gbie yeni Foŋanma ya yognu, ke o yini o O Diedo, wan maadi ya yognu:

44 O Diedo maadi n Diedo: “Kali n jienu ki
guudi hali min ba cedi a yibalinba ń tua a
taaŋmaada?”
45 Dafiid ya yini Kiristu O Diedo, li ba ga ledi
wan go ya tie o bijua?
46 Obákuli ki fidi ki jiini o bá lanbonli. Hali
yeni li daali, nilobá kuli ki ji buali o buali.

Diangbenga 23

1 Lani ki Jesu maadi yeni o nuwuligu yeni o
ŋuankaabi ki tua:
2 U Tienu kadabanda nba yeni farisien nba n
kubi Moyiisi ñɔmaama,
3 ya tie mani ki gɔ cɔlni ban wangi yaali, ama
yinbi n da nua ban tiendi yaali, kilima bi maadi
ki naa tiendi.
4 Bi tungi bi niba ya tuga n kpiagi, yaali ki ban
mɔno kan tuo ki taa bi nubila ki tugi.
5 Bi tie bi bona kuli ki bi niba n ya nɔbi (nuabi),
yeni bi tila yia ya po ki bi diani U Tienu maama
yi gbengi ki cie li liela kuli, ki bi tiadi ñɔgbana
pia.
6 Bani n gɔ ŋanbi ki buadi a kinkaan cincina ti
wondn ni yeni bi tintaandiena nni,
7 bi bua k bi ya cua bi niba nni, ban ya
fuondiba ki yib canba nba.
8 Ama yinbi, da ŋaa mani ki bi yii canba nba,
kilima i pia canba yendi, yua n ye tapoli po.
9 Yin gɔ da yii nul i tinga ne po i baá, kilima i
pia baá yendo, yua n ye tapoli po.
10 Da ŋaa mani k bi yii yonbidaan, kilima,
yendo baba n tie i yudaano, lani n tie klisto.

11 Yua tie kpel i siign ni ba tua i tuonsɔnlo,
12 yua n dongi oba, b bu jiini o, ki yua jiindi
oba ban doni o.
13 Yubɔnli i po, yinbi a gbanbanda yeni falisien
munafigi danbi ne, kilima i pangi bi niba U Tienu
diema nni kuama, yinbi mɔno, i ki bua ki kua, i
gɔ kan ŋaa yaabi n bua ban kua mɔ, ban kua.
14 Yubɔnli i po, yinbi a gbanbanda yeni falisien
mɔnafiki danba, kilima, i gbendi a pakuana
(kpepuol) pianmi, k fani ki jaandi ki nan maadi
ti maayuyuodi; li po n cedi ki buudi te baa bia.
15 Fala tie i yaali yinbi a gbanbanda yeni
falisien nba, ki dugni i caa ya longbana n fagn ki
kpaani yaabi n bu kua i jaandi. I ya la nuyendi,
o biidi gɔ yi pugni ki kuan o o muu diegu.
16 Yubɔnli i po yinbi yaabi n ki nɔ ki mɔ ji
ŋmagdi i liebi, yinbi n maadi k nuli ya puoni
o puoni u jaandidieciangu yeli po li ki biidi, ama
nul ya puoni k li tie o jaandidieciangu wula po k
k cɔlni li puoni, li kanŋaagu.
17 I ki pia yami ba waami, i tie juama paaa, le
po n ji yabi ki cie o lieli, wula bii o jandidieciangu
yia cedi wula yi ŋanbi U Tienu nugn ni?
18 Yinbi n gɔ maadi ki nul ya poli salgbinbindli
po l ki pia maami ama nul ya poli k li tie salgi
yaali n maa l binbindli po k ki cɔln o maami li
kan ŋaagu.
19 I tie juama paaa, le n cie l lieli i, salgi bii li
binbindli yia cedi k salgi yen mɔni U Tienu nugn
ni?
20 Yua puoni bonli, altaro yeli po, o puoni yeni
yaali n maa l po kuli.
21 Yua n´ puoni bonli k taa u jaandidieciangu

yeli, u ta yeni U Tienu yeli, wani U le yeni li jaandidieli.
22 Ki yua n gɔ puoni bonli tapoli po yeli po, wan bandi k o puoni U Tienu kankaanu yeli po i, o taani yeni U Tienu kuli.
23 Yubɔnli i po yinbi a gbanbanda yeni farisien nba munafiki danbi ne, kilkima i paa..... k ŋaan yaali n mɔni, lani n tie k n kuni i mɔni, sugli yeni ti ŋandi nni.
24 Yinbi bi juanbi mɔ u, ki ji b dadi i lieba! Yinbi n yedi ki bua mi ñunŋanbi, ki bi tindi ki ñani i naasiigi ki nan sieni o taamo ki nali.
25 Fala tie i yali, yinbi a gbanbanda yeni ŋalacidanba, kilima i ŋanbd i jieditiadi yeni i ñuñubona puoli po i, ki ŋaa yaali n ye lien nni, k li gbieyeni ti naayignmi yeni o faagu.
26 Fini farisien juamo ne, cili ki ŋanbi a ñuñubonli nni yeni a jeditagdgin no, ki li puoli po n mɔn fidi ki ya ŋani.
27 Yubɔnli i po yinbi a gbanbanda yeni farisien ŋalacidanbi ne, kilima i tie nani ya kakula (kula) k bi yi ŋanbi li puoli po lan bedi ama k li tingi po gbieyeni a kpab bedma yeni i cincibiadmu buoli kuli.
28 I mɔ tie yeni, cincanli po i naan yen nimɔnbi yeni ama ki tukdn nan gbie yeni ŋalaci yeni biid.
29 Yubonli, i po yinba gbanbanda yeni farisienba ŋalacidanba, kelima, i maa bi sawalpuaba kakula ki ŋanbdi bi nimɔnba kakula.
30 I maadi: “Ti ya bo ye ti yaajanba yogu, ti bo kan kuani ti nuu yaaba wuli sawalpuaba sɔma.
31 Lanwani ii, i tuo ki tieni kasiedi ke i tie yaaba

n wuli bi sawalpuaba sɔma bila i.
32 I mɔko gbie yeni i yaajanba tuonbiadi i.
33 Waalaba, walabiada buolu, i ba fidi ki ciadi
ku mubuogu yeni li daajuodkaali buudi jiama
aa?
34 Lanyapo i ke n ba sɔni i kani bi sawalpuaba,
bi yanfodanba, yeni yiko gbanbanda. I ba kpa
bine, ki kpaa tianba li daapɔnpɔnli po, yaaba n
sieni mo, yin pua ba a finfiba i yikodi cogdiena
nni, ki beli ki ñani ba i dogu nni.
35 Lan ba baa maama, li tie ke ban wuli ya
niteginkaaba sɔma ki tinga po, ki cili o niteginka
Abeli, ki ban juodi Berekia bijua Sakari, yin bo
kpa yua ku jaandiegu yeni li jaanbinbindli siiga
baa maa i yula po i.
36 N maadi yi i mɔmɔni, ya bona ne kuli ba
tieni ya nifiima ne ya yogu i.
37 Jerusalema, Jerusalema, fini yua n kpa bi
sawalpuaba, ki lugdi ban sɔni yaaba i kani a
tana! bonmŋa i ke n bi sugni min taani a bila
na ya koomado n yi taani o koobimu o fiabi nni
yeni, ama a naa pia li buama.
38 Diidi, a diegu ba tua diegbenli.
39 Kelima N maadi yi, i ji kan la nni, ki cili mɔla
hali yeni yin yedi, “Mi yediŋanma ye yeni yua
kpendi o Diedo yeli po.”

Diangbenga 24

1 Jesu ñani ojaanddiecioangu n ni k paani k caa
k u ŋuadi kaabi nagn ni k maad 'o yen'o k waan'o
l jaanddiociangu n diena n maa maam

2 k jesu ŋmianm i n tua i laa a? L kul t bu bedi
k duani tingi sa -la -la -la k baa tan yeni kan sieni
k yaa tua l lieli po
3 lani k jesu doni k kali oliif tiidi juali po. ku
ŋuadikaabi baa k la'ɔg, k bual'o k wan waani ya
yogu k l bona bu tieni yeni ya bona bu waani k
u baami yeni ŋanduna juodnmi ji ki fagi.
4 k Jesu ŋmian'mi juo mani i baa k ban daa
bɔndi i.
5 B nubi boncianli t bu baa k ya kubi n yeli k
tua k bani tie kristo, b bu bɔndi b nubi boncianli
ban tudi u sanu
6 I baa gbia k u tɔbu pua k bia gbia o tɔbi i yam
n daa ŋmadi kaa l buali k l kuli ne n tieni yo ama
ŋanduna juodigi daa kaa.
7 U buolu bo yi t fii k kɔni yeni buol tianu, dogu
n fii k kɔni yeni dogutianu. M kom bu yi t baa a
dongbanaa i boncianli, a dongbantiana mɔ tingi
ń jegi
8 L kuli ne daa tie u madu yianu cilgi.
9 B nubi bu kuad'i ban cuo 'i k waani fala, k
kpa'i, ŋanduna nubi kuli kan yaa bua i maam k
dugn i n po.
10 l yogu nubi boncianli bu biani b dandanli, k
kuadi b liebi k kan yaa bua b liebi nublu.
11 O faaugu dambi t bo fii k yedi k b tie u tienu
sogni- nba, k bɔndi b nubi boncianli.
12 T biid boncianli t bo yabdi i tinga ne po, b
nubi boncianli buami t bu wadi
13 Ama yua juuni caa yeni l juogi, u tienu bu
fie wani
14 B bu muadi u tienu bal laabaamanli
ŋanduna kuli, i buoli kuli n gbadi yo, ŋanduna

ń ji fidi k juodi.
15 I ya t la o bonbiiugu yua ŋmadi b nubi yam
baa k kua o jaanddieciangu n i nani u tienu sogni
Daniali n bo maad maam (yua cogi l lanbonli ne
wan gbadi l niimn)
16 L yogu yaabi ye Suude dogu n i ban sani k
kua a juana n i
17 Yua ye o dekanbuag po wan daa kua deni n
k u bu tugi u tiadi.
18 Yua ye u kuan po n mɔ daa tua k u bu lebdi
k taa u liadli.
19 L dana n i fala b u gbadi a puotunpunma
yeni i canpandimu naa -nba i.
20 Ya jaandi mani k l nantaali daali ń daa tu
yeni bɔdilua yogu bii Saaba daali.
21 L dana n i b nubi bu cagn i yaa cacagnmi
hal k baa ban k la ŋanduna n cil ya yogu yeni
mɔlane. Nul bia ji kan ban k cagn i l cacagbuolu
liemi
22 L bo yaa tie k l dana ba tie yeni k fagdi, nul
bo kan ciadi ama u tienu nigandikaabi po i k u
bu wadi l dana.
23 Lani nul yaa t maad'i k kristo ye ne lan bii k
u ye ne po, yi daa tuo k tie mɔni.
24 K dugn i u faaugu dami t bo fii k yedi k bani
n tie Kristo, b tianb n yedi k ban tie u tienu sogni
-nba i, bt bu tienu o yaalidigu tuona, lyaa bo tie k
b bu fidi, ban bɔndi u tienu nigannkaabi mɔno.
25 N tuodi k waani n yeni.
26 Lani, nul yaa t maadi k wan ye i tinkuonŋ n
i yi daa caa, bii ku ye deni po yi daa tuo k l tie
mɔni.
27 nani u tañigidu i yi ña puoli k gadi nutuali

yeni u nufosaalo bijua mɔ t bo cua yeni
28 l bonkpieli n ye naani nanyobil - nba mɔ tigi
lan kani.
29 L cacagnm dana t baa pendi yeni k k u yenu
bɔndo, o ŋmaali mɔ kan ya pieni t ŋmaabidi bo
ña tanpol po k baa baa. ya bona ye tanpol po
kuli k pia u paal kul bu sag g ŋmadi yeni l lieli.
30 L yognui k b bu la l bonli tanpol po yal wangi
k u nufosaali bijua baami pundi ŋanduna buoli
kul ji baa fabn i, b bu la u nufosaali bijua n n ña t
tawalgbandi n i yeni u paacianmu yeni t yudandi
yua yabi
31 U bo sɔni u maleki -nba yeni a naatuna yaali
n mɔ ban taani u nigandikaabi kuli yaab n bo ye
puoli, nintuali yaangi yeni yanbangu, ŋanduna
kaan kuli.
32 Gaa mani l tudli ne o kinkanm kani. Yaa
yogu k u tɔ a bendimaana k u faadi cil k bundi,
i bani k l kpañili nag.
33 Nani i mɔ ya t la l bona kuli, yi bandi k u
nifosaali bijua nag i, k u ji ye i diñɔna n i.
34 Yeni i mɔni n maadi l kuli ne b u tieni k sua
mɔla nubi yaabi n ye ne k b tɔbi daa kpe.
35 pol yeni i tingi b u pendi ama n maam wan
kan ban k pendi.
36 Baa nul k bani l daal k bua ya yogu k l bona
bu tieni. Maleki - nba ye pol k bani, u tienu bijua
mɔno k bani, n baa u tienu yaa kaa.
37 Nani lan bo tieni nandi nowe yogu yeni l bia
t baa tie yeni u nufosaalo bijua baa yogu.
38 Ya dana n pend o k ñinm fidi yili ŋanduna
kul yeni, b nubi bo di k ñu k kuandi b puobi k
puuni b bidi b jabi, caa yeni yaa daali k Nowe

kua u ŋadugu n i
39 k ŋaa'b k b l ye kaa pia uyanbani baa kuli,
k ñinm t baa dinb'i. U nufosaali bijua mɔ ya
baanm t baa tie yeni.
40 jabilie t baa ye u kpaabin i wan taa yedi k
ŋa tiani
41 puobilie t baa naan i dii wan taa yendi k ŋaa
tiani
42 Lani daa guandi mani, k dugn i i k bani yaa
daali k i yonmdaano bu cua.
43 ŋanbi mani k sogi ne: U diedaano bo ya bani
u suud n bo baa ya yogu u bo kan guani, u bo kan
ŋaa u suud n kua u den
44 lani mɔ baan mani k yaa guu kelima o
nufosaali bijua t bo yi yaa maali k u bu yogubaa
i.
45 Ya tuonsɔlo k u canba guun'o u tuonsunliebi,
k wan yaa tien'mi t m jiemi ban bua yaa yogu,
46 l tuonsɔlo yaa sogi, g bia sogi u canbaa
maami, k u t kpeni yaa daali g sua k u ŋanm k
sɔni u tuonli l pamanli baa tie l tuonsɔnlo yaali
47 Yeni i mɔni n maad'i u canbaa bu taa u piami
kuli k guun wani.
48 Ama l yaa tie ya tuonsɔlo k pia yaam, k
maadi u pal n i k u canbaa daa kan kpen mɔlane,
49 k ji cuo u lieb k pua, k di k ñu yeni a dañuula
u canbaa t bo kpeni wan k guu yaa daali, yeni yaa
yogu k waa bani,
51 k ñan'o, k taan'o yeni munafigidanmi naani
k b baa buudi k ŋmani a ñina.

Diangbenga 25

1 Lanwani tapoli po diema baa naani nani Jafa

nba piiga yaaba n den ta bi fidisanmu ki bua
cindi o po ja yeni.
2 Bi siiga bobinu den ki tie yandanba, ama
bonbimu wani den pia mi yanma.
3 Bi yan pia danba taa bi bi fidisamu baa den
tiadi ki taa mi kpama ki kubi.
4 Ama bi yandanba wani dentiadi ki tami
kpama.
5 O poja nden waagi, kaapunditonma, mi
guama den gulibikuliki bi guani.
6 Gu yɔgisiigu ke bi kpaadi kiyigini. O poja
pundo. Fi mani tin tuogi o.
7 Bani Jafa nba piga yeni kulifiiki bobini bi
fidisanmu.
8 Ke bi yanpiadanba maadi, biyandanba, puni
ti mani ti mi kpama kelima ti fidisanmu gbindi.
9 Ama ke bi yandanma maadi, li kan fiditin
tieni ti yaa fidisanmu nni yeni yi yaa yumu nni,
gadi mani yaaba n kuadi kani ki da yi yali mo.
10 Ban gadi ki baa daa mi kpama, ke o poja
pundi, ke bi yandanba kua yeni o li pogalikani,
ke bi luoni li ganli.
11 Lan pugini waamu, ke bi pundi ki maadi:
«canba, canba, luodi ti po li ganli tinkua.»
13 Ti yapo, yin daa gɔa mani kelima yii bani li
daali ki buali li yogunu.
14 Li baa tie yenmanani yaa jua n den ca o
sanu, ki yini o tuosɔnba ki teni ba o piama.
15 O den taa dibalamu kiteni cincinliyua, o lielo
ligibalalie, o taalo ligibaliyenlo, o denteni yua
kuli yeni o palu n dagidi maama.
16 Yua den gaa ligibalamuu dentaa ki sɔni li
tuonli ki ba ligibala muu ki pugini.

17 Yua go den gaalibalalie mo den sɔni ki baa
ligibalalie ki pugini.
18 Ama o taalo yua den gaa ligibalayenli, den
gadi ki pan gbiidi yaa buogun yabi ki ta ocanba
ligiki piini.
19 Li den waagi ke canba ti ñani u sanu ki kpeni
ki yini bi kuli ki wan diidi yua kuli yaa tuonli n
tie maama.
20 Yua n den gaa ligibalamu n nagini o canba
kani ki yedi: «Canba n den gaa ligibalamu ki
sɔni ki baa ligibalamu ki pugini.»
21 O canba n yedi o: «li ŋani, a tie yaa
tuonsɔnlo n mɔni, a den gaa waamu ki fidi ki
kubi. N baa guuni a yaala n yabi. Cua ke yaa ye
yeni nni li pamanli n deni.»
22 Yua den gaa ligibalalie n cua ki yedi:
«canba, a den teni nni ligibalalie n sɔni ki baa
ligibalalie kipugini.
23 O canba den yedi o, li ŋani a tie
yaatuonsɔnlo n mɔni, a den gaa waamu ki fidi
ki kubi, n baa guuni a yaala n yabi, cua ki yaa ye
yeni nni li pamanli n deni.
24 Yua n den gaa ligibaliyenli n mɔ n cua ki
yedi: «canba, n bani ke a tie yaa nilo n paa. A
yendi ŋan ki buli nani kani ki wodi ŋan ki lendi
naani.
25 N den jie ŋaa ki ta a ligitanli ki gbiidi ki piini,
Diidi a ligitanli n yeni, gaa.
26 O canba den ŋmiani o a tie nibiado yo, ŋaa
bua fala, a den bani ke n yendi min ki buli naani,
ki wodi min kilindi naani
27 a den kan fidi ki ta nligitanli ki gadi ki bili
liligidieli nni, halimin kpeni i, li bo baa mali n

po.
28 Gaa mani o ligitanyenli ki teni mani yua n
pia ligitana piiga.
29 kelima yua n pia, bi baa pugini o wan yaa
pia ke li yabi ama yua n ki pia baa wan pia yaala
wamuu, bi baa gaa.
30 Lu mani o niinpo nani n biigi, li bubuuliyeni
fala n baa ye naani.
31 Yaa yogunu ke oja bija baa guanni yeni o kpi-
agidi yeni o malekinba, o baa kali o badidiema
po.
32 I nibuoli kuli baa taani okani wan paadi yua
kuli yeni o kaanu nani o yankpaalo n yi paadi i
ŋɔañe yeni a ŋɔatona maama.
33 O baa bili i ŋɔañe o jienu, a ŋɔatona o kaanu.
34 Yeni o badi baa yedi yaaba n ye o jienu
po: «kua mani yinba yaaba ke nba yadi mi
yediŋanma i po, kua mani mi badidiema nni
yaama ke nba den bobini i po hali ŋanduna n
cili yaa yogunu o.
35 kelima mi koma den pianni ki puni nni ti
jiedi ke n dini, u ñinñunu den pia nni kipuni nni
mi ñinma ke n ñuni. Min den tua caano, i den
gaa nni i deni.
36 N den paa cankpalonli, ki den yie nni ti tiadi,
min den ki pia laafia mɔ, i den dogidi nni, min
den ye li yonmidielinni, i den cua ki fuondi nni.
37 Ke bi gua ŋmiani o; ti yonmidaano, li laa
daali ke ti den laa ŋa ke n koma pia ŋa ke ti teni
a ti jiedike a dini? bi ke o ñinñuuni pia ŋa ke ti
tena mi ñunma ke a ñuni?
38 bii a den tua caano bi yaa daali ti dogu nni
ke ti gaa ŋaa? bii ke o ñinñuuni pia ŋa ke ti puni

a mi ñunma ke a ñunii?
39 bii li laa daali ke a den yia, bii ki ye li
yonmidieli nni ke ti cua ki fuondi a?
40 ke o bado ŋmiani ba, yeni i momɔni maadi
yua n den tieni bi kpiiba ne siiga baa yua n tie
biñidiga tieni mini.
41 Li yaa puoli po u baa gadi ki yedi yaaba n
ye u ganu po, fagidimani n kani, yin bia mani i
kuli, gadi mani u fantanbuogu nni yagu n den ke
n den tuodi ki bobini sitaani yeni o malekinba
po.
42 kelima mi koma den cuo nni ke i teni nni ti
jiedi ke n dini, o ñinñuuni mo den cuo nni, ke i
teni mi ñunma ke n ñun. N go den tua caani i
dogu nni, ke i gaani, n go den paa cankpalonli,
ke i yieni nni, ke n gɔ den yiagi li yonmidielinni,
ke i cua ki fuondi nni.
44 Ke bi gua maadi: «ti yonmidaano, li laa yaa
daali ke ti den laa ŋa ke mi koma pia ŋa, bii
ñinñuuni pia ŋa, bii ke a tua caano, bii ke a tua
caano, bii ke a paa cankpalonli, bii ke a yia bii
ke a ye li yonmidieli nni?
45 ke o guani ki ŋmianba: N maadi i momɔni
nni yaala ke de tieni yaaba ne siiga kuli, yua n
tie i biga, i den tieni mini.
46 Bi kuli baa gadi mi fantanma buogu nni,
yaaba n tiegi n baa yaa miala kan gbeni.

26

1 jesu den maadi laa maama kuli ki gbeni o den
yedi o ŋoadikaaba.

2 yi bani ke pa sieni dana lie ke bi baa
janbi ki cuo o nisaalo biga ki teni ban joano li
dapoanpoanli po ki teni ban kpa o
3 sala yidikacianba yeni udogu ni kpela den
taani Kayifa lojagu nni
4 bi den jagi ki baa cuo jesu ki teni ban kpa o.
5 bi den yedi ke landa tua mi jaanma yoginu
ke bi niba n da ti fiini mi yiema.
6 jesu n den ye o gbaado Simoano deni.
7 nani ban den ye mijiema kaanu o pua den
cua ki kubi yaa badiga n yi alibate ki gbie yeni
tulale ke o daagu pa o den wuli o jesu yuli po.
8 biŋoadikaaba n den la lani bi pala den beni
ki bi yedi: be yaa po yo ke yi biani yaa tulale n
yene.
9 bi bi baa fidi ki kuai li tulale yaa ligin yabi ki
pa aluoda.
10 jesu den bandilaa bonla ki yedi be yaa po yo
ke yi jaligi yaa pua n tiena? o tieni boŋanle npo.
11 yi baa pia aluoda ke bi ye yeni yoginu kui,
ama mini wan ka.
12 wan wuli n po laa tulale yeni otieni la ki baa
ŋanbi nkuuma.
13 n maadi yi moamoani ban baa waani
olabaaliŋamo naankani kuli ŋanduna nni bi baa
togidi o pua ne n tieni yaala npo.
14 judasa bi piiga n ŋoadika liediba siiga yua
den gedi bani utienu sala yidi kaaba kani.
15 ki yedi yi baa pa nni be n yaa janbo ki teni
yi? bi den yedi o, ligi bidi pii ta.
16 ki cindi laa yoginu o den kpaani wan baa
tieni maama ki janbo ki teni ba.

17 li dacincinli yaa paano n ki pia dabinli daali
jesu ŋoadikaaba den maadi ki yedi abua tin gedi
le ki ban ŋanbi a po Paki jiema.
18 o den guani yedi ba gedi mani udogu nni o
ne deni ki yedi o, canba yedi daa n yoginu nagini
n bua n bua ki di Paki jiema yeni n ŋoadikaaba
ayaa deni.
19 bi ŋoadikaaba den tieni jesu n den yedi ba
yaala ki ŋanbi Paki jiema.
20 ku dajuagu n cua o den kali usajekaanu kani
yeni o ŋoadikaaba.
21 ban den di yaa yoginu o den yedi ba
imoamoani n waani yi siiga niyendo baa janbi
nni
22 li den biidi bi pala ki yagi bi yama, ke bi siiga
yua kuli den cindi ki bualo canba li tie mini yo?
23 o den goa ki ŋmiani ba yua n taani ki tuuni
o nu ku saatiagu nni wani n baa janbi nni.
24 onisaalo biga caa nani lan diani idiani o po
maama yeni, ama fala baa ye yeni yua n baa
janbi o nisaalo bi li den baa ŋani ki cie lan daano
po bi yaa den mali o.
25 judasa yua n den baa janbo den yedi o, li tie
mini yo jesu den goa ŋmiano ayedi aba la.
26 ban den di yaa yoginu jesu den ta paano ki
jaandi ki jendi ki tenba o ŋoadikaaba ki yedi ga
mani ki ŋmani li ne n tie n gbanandi.
27 o go den ta ki tadi ñokaaga ki jaandi ki mia
utienu ŋanbili li po ki teni ba ki yedi yi kuli n ño
mani.
28 kelima li ne n tie n soama yaa ma n wuli ti
tuonbiidi sugili po.
29 n kan go ño bu duven tibu bonluonkaala

daama hali min go baa ti taani yeni ki ñoma bon
panma n Ba diema nni.
30 ban den yindi utienu yani bi den ñani ki gedi
olife tiidi juali po.
31 lani jesu den yedi ba ku dajuagu nne n baa
tua yi po li tingbali bonla nani lan diani maama
32 n baa pua ki kpa o yankpaalo u pekulu mon
n yadi ama n yaa ti fii bi bi kpienba siiga n baa
ga yi liiga ki gedi Galile po.
33 Pieli den ta mi maama ki yedi o, ba bi kuli
yaa sani ki ŋaa ŋa mini wani kan sani ki ŋaa ŋa.
34 jesu den goa ki ŋmiano n yedi a, i moamoani
ba dinla ñiagu hali ku kotongu daa mua a baa
nia nni taalima ta.
35 Pieli den guano ba li yaa tie min taani ki kpe
yena nkan nia ke mii bana yaa ŋoadikaaba n
sieni moko den yedi yeni.
36 lanyoginu jesu den gedi wan leni o
ŋoadikaaba yaa kaanu n yi Jetisamane o den
yediba kali man ne ke min suagi liiga ki ban
jaandi.
37 o den ta Pieli yeni Sebede bijaliediba o den
cindi ki la ti yanyagiciandi yeni li paboanli o niin
nni.
38 lani o den yediba li paboanli cuo nni hali ke
naani nani n baa kpe yeni sedi man ne ki yaa
jaandi yeni nni ki da guani.
39 o den foagidi yeni ba waamu ki den ba ki
labini o nunga po, ki maadi n Ba li yaa baa tuo
ŋan foagidi ki tadiñokaaga ne n kani ama lan
da tua mini ka n bua maama ama fine n bua
maama.
40 o den guani bi ŋoadikaaba kani ki sua ke mi

guama guli ba o den yedi Pieli yii fidi ki guudi nni
ba yoginu waamu?
41 yaa guu mani ki jaandi ke yin da ti kua mi
tulinma nni li yan tiali bua ama ti gbanandi nan
tadi
42 O go den foagidi yeni ba mi ta liema po
ki jaandi ki yedi nBa li yaa tie keli kan tuo
ŋan foagidi laa tadiñokaaga ke se min ño a yan
buama n tieni
43 ogo den guani bi kani ki sua ke bi goa kelima
mi guama den gbadi ba.
44 lani go den ñani bi kani ki foagidi ki ban
jaandi mi ta taama ki togidi o ma kpiama.
45 jesu den guani oŋoadikaaba kani ki sua ki
bi baa goa ke o yedi ba yi baa goa ki fuo yo? diidi
uyoginu pundi ke bi baa janbi o nisaalo biga ki
teno ti tuonbiidi danba nuu nni.
46 fii mani tin fuadi mani ne yua n baa janbi
nni nagini.
47 wan den maadi ba yaa yoginu bi piiga
niliediba siiga nyua judasa den cua ki yegi yeni
yaa niba n yabi, utienu sala yidi kaaba yeni a
nikpela n den soani yaaba den taani ki pundi
yeno ki kubi igbiani yeni mu jugimu.
48 wani yua n den baa janbi jesu den tuodi ki
waan ba yaa banma n tiena ki yedi ba yua ke n
baa bibo wani yeni yin cuo o mani.
49 lan yoginu o den cua jesu kani ki yedi n
fuonda canba yeni o den bibi o,
50 jesu den guani ki ŋiano n danli tieni ŋan cua
ki bua ki tieni yaala ton toni, lan wani bi den bibi
ki cuo jesu nu ki cuo o.
51 diidi yaa niba n den yegi yeni jesu siiga nni

niyendo den tandi o nugu ki noadi o juga ki pedi
ki jia salayidika ciamo naacemo tubili
52 lani jsu den guani ki yedi o guani ki ŋuuni
ajuga ki kaanu kelima yua n baa koani yeni mu
jugimu baa bodi yeni mujugimu.
53 ŋaani a ki bani ke n baa fidi ki mia n Ba wan
soani n po piiga n toa caga lie.
54 ama li yaa tieni yeni idiani baa kua lede nani
lan yedi maama idiani nni ke li tie ti ladi li kuli
n tieni.
55 jesu den maadi yeni li niba yi cua n kaniki
kubi igbiani yeni mujugimu nani yi kpaani o naa
yigo yeni n den ye daali kuli utienu diegu nni ki
bangi yii den cuo nni.
56 lanbonla kuli ne tieni ke lan kuani utienu
nisoaginkaaba n den diani yaala ntieni lani bi
ŋoadikaaba kuli den ŋa o ki sani.
57 yaaba n den cuo jesu yeni den gedi
no salayidikaciamo deni naan kani ke utienu
maama gban banda yeni anikpela den taani.
58 pieli den ŋoa hali puoli po ki ban kua
salayikaciamo lojagu nni o den pundi ki kali yeni
bi guudi kaaba ki baa le lan baa cuoni maama.
59 sala yidi kacianba yeni anikpela den kpaani
ban baa pua jesu po yaa faama ki ba ki kpa o
60 baa den la ban baa fidi ki tabo yeni yaala ba
ke yaaba n den tiendi o po mi siedi faama den ye
li kani ki yabi li den baa siedi n ba lie ki bi cua
61 ki yedi o naa joa den yedi n baa fidi ki mudi
utienu diegu ki guani ki maagu dana ta.
62 salayidikaciamo den fii ki yedi o, a kan guani
maama baa? yaa niba yene tiendi a po be siedi
nyeni.

63 jesu den ŋmini salayidi kaciamo yeni den fii
ki yedi o, n yedi a, ŋan waani ti hali utienu yua
n fo poa yaa tie kilisiti utienu bijua.
64 jesu den guani ki ŋmiano fini a ba yedi la
ama n yedi a, ke a baa le ke o nisaalo biga
ka utienu jienu ki ñani ki kpendi a tawala nni
tanpolo po.
65 lan wani salayidikaciamba yudaano den cuo
ki padi o tiadi ki yedi ti go bua siedin ba ki tieni
be? yi gbadi ke o sugidi utienu po.
66 yi jagi be bi den guani ki yedi o li pundi wan
kpe.
67 bi den sii ti ñinsandi o nunga nni ki pabino
yeni bi nugi.
68 ki maado ki tua soagini ti po utienu n yedi
yaala a yaa tie kilisiti waani yua n pua ŋa.
69 pieli den kaa niini ku lojagu nni yaa pua n
den tuuni li kani den cua ki yedi o, a moko den
taa ki ye yeni jesu Galile.
70 ama o den nia biniba kuli nintuali ki yedi
mii bani ŋan bua ki yedi yaala.
71 o den tagi ki ca bubuli ñoabu po ki baa ña
puo toa yua n go tuuni li kani den laa o, ki yedi
yaaba n ye li kani ojoa ne moko den taa ki ye
yeni jesu Nasaleti yua
72 o go den nia ki polini ki tua mii bani laa joa.
73 lan yen waamu yaaba n den ye li kani den
nagini ki yedi pieli moamoane a moko li tie bi
siiga nni yua yo kelima a maama doagidi ki
waana.
74 lanwani o den cindi ki polini ki solini o yuli
ki yedi mii bani laa joa lan yoginu ku kotongu
den buudi

75 pieli den goa ki tiadi jesu n den yedi o, yaala
hali ku kotongu daaa mua a baa nia nni taalima
ta lani o den ca ki buudi yeni paboanli.

Diangbenga 27

1 U siŋaapanpangu ke sala yidikaaba cianba
yeni u dogu nni nikpela juogi ke bi baa teni ban
kpa Yesu.
2 Bi bo lol'o ki gedi yen'o ki pan ten'o Pilati yua
bo tie dogu daano i.
3 Juda yua bo janbi Yesu n bo la ke b jia wani
Yesu buudi ki kadi ke b baa kpa'o. O bo mua ke
o yaa bi janbi 'o. Ke o taa a kujapiena piitaa yeni
ki gedi ban ŋmiani sala yidikaaba yudanba yeni
bi nikpela.
4 Ki yedi n tieni t tuonbiadi ki kuadi yua naa
pia tagili ba kuli. Bi bo guani ki yed'o lani mɔ
naa ŋua ti li ŋua fine
5 O bo luni iligi yeni u Tienu diegu nni ki ñani
ki gedi ban sadi o bá.
6 sala yidikaa yudaano n bo gandi gandi li ligi
yeni ki yedi. Laa ŋani ke laa ligi n kua u Tienu
ŋanmani kpagu nni.
7 Ban bo juogi b bo taa laa ligi ki daa o
tanmaalo kpagu ke la ya tie b canbáa
8 Lani ya po bi bo yini li kuanu m sɔwulikaama
kuanu hali yeni dine.
9 Lanwani o saawalipualo Jeremi n bo maadi
ya maama n bo tieni. B bi gaa kujala piitaa
Isaraheli yaaba n dini u daagu maama n yeni o
po.
10 Ki daa o tanmaalo kuanu nani o diedo n bo
maadi maama yeni.

11 Yesu bo sedi t buudidaano nintuali nni ke o bual'o: a tie jufi-nba bado bii? Ke Yesu guani ki yed'o: fini n yedi yeni.
12 Ama sala yidikaa yudaano yeni a nikpela bo jaligi Yesu. O naa bo yedi bonli ba.
13 Lani yogunu Pilati bo yed'o: ŋaa gbia ban jalig'a yaala aa?
14 Jesu naa bo ŋmiani baa bonli ba. Li yaa po t buudi daano yama bo yaadi.
15 O dogudaano bo maani ka wan luodi yon-myendo yua ke bi niba bua'o i jufi -nba jaama.
16 Lan yogunu o yonbo bo ye ke b yi'o Balabasi.
17 U niwuligu bo taani ke Pilati buali ba: i bua min faabi i po ŋmaa i? Balabasi bii Yesu ban yi yua Kirisi.
18 kelima n bo bani ke bi cuo Yesu li nunpon-biadili po i li bujiali kani.
19 Wan daa bo kaa o bujiali kani o bo ke o denpua yini ki maadi'o. Daa kua o naa niteginkaa maama nni kelima ya ñiagu n pundi ne n la fala boncianli t dangidi nni kelima o ya po.
20 Sala yidikaa yudaano yeni a nikpela bo tundi bi niba ke ban cedi ban kpa Yesu ki lodi Barnabas.
21 O buujialo bo buali ba: min lodi ŋmaa i po? Ke bi bo yigini Barnabas.
22 Pilati bo guani ki buali ba? Tin tieni be Jesu yua ke yi yi'o Kirisi? Bi bo yedi kpa'o.
23 Pilati bo yedi: O tieni baa biadima? Bi gɔ bo tandi ke li paa cie ban jɔn'o li daapɔnpɔnli po
24 Pilati bo bandi ke o ji kan fidi tieni bonli baa kuli ke u fuugu gɔ pugini ke o taa m ñinma ki

nidi bi niba kuli nintuali nni ki yedi: Mii pia tagili ba kuli o naa niteginkaa sɔma wulima nni. li li yinba i.
25 U niwuligu kuli bo guani ki yed'o: o sɔma n guani baa tinba yeni t bila po
26 Pilati bo lodi b po Barnabas i ki cedi ke b pua yesu a gbana. ki teni o nuu ke ban pan jɔn'o li daapɔnpɔnli po.
27 Wani o buujialo mintela bo kuani Yesu t buujiali deili nni ki taani bi cagili kuli ki kaa ki lind'o.
28 b B bo landi o tiadi ki bobin'o u kpalimɔngu
29 B bo piani o badi fegiliga yeni i kunkoni ki yilin'o ki mubini o jienu li kankagili. Ki ji ki gbaandi o nintuali nni ki tua: t fuond'a fini Jufi-nba bado.
30 Ke bi ji siini o po t ñinsandi ki yi taa li kankagili ki pua o yuli
31 Ban bo ñuañuadi'o ki gbeni bi bo bobidi o kpaliba ki guani lani'o o yaa tiadi ki gediki jɔn'o li daapɔnpɔnli po.
32 Ban bo caa bi bo tuogi Silena dogu nni yua ke b yi'o Simoni ke b tien'i u paalu ke o bugi Yesu daapɔnpɔnli.
33 Bi bo pundi ban yi yaa kaanu Gɔligɔta lani tie t yukuodi kaanu.
34 Ke bi ten'o u daamɔngu yeni yaa ñɔgu to ke wan ñu. Ama wan bo leni waa bo ñuni.
35 Ban bo kpa'o bi bo taa o tiayiekaadi ki tɔni tiatia bɔbɔgidi.
36 Lani ki ji kaa guu.
37 Bi bo diani ban bo kpa'o yaali ya yuli ki maadi: O ne n tie Jufi-nba Bado.

38 Bi bo kpaa nibiada lie ki taani yen'o. O yendo
u jienu po o tɔ o ganu.
39 A sancenda bo sugid'o ki fegini a yula ki tua:
40 fini yua baa mudi u Tienu diegu ki guani
maa dana taa, gaa a yuli naanla. A ya tie u Tienu
bijua ŋan jiidi li daapɔnpɔnli po.
41 Sala yidikaaba yudanba yeni li bali maama
banda mɔ bo ñuad'o ki tua:
42 o bo gaa nitɔba ki nan ji kan fidi gaa o yuli.
O yaa tie Isaraheli buolu yaaba bado mɔnmɔni
wan jiidi li daapɔnpɔnli po mola ne lanwani t
baa tuo ki daan'o.
43 Odugi u Tienu po i u Tienu yaa bua o
mɔnmɔni wan nan gaa'o mola kelima o bo yedi:
«ntie u Tienu bijua yo.»
44 Ban bo taani kpaa'ba yeni ya nubiada mɔ bo
sugid'o.
45 ki cili u yensiicocoli li biigili bo tieni ki tinga
nni kuli yaa caa u hali u yenjuogu.
46 Li yenlibidili po Yesu bo yigini ki tiani ki
maadi: Eli lamasabataani: Lan tie n Tienu n
Tienu ba yaa po ke a ŋaa nni.
47 Ya niba n bo ye li kani bi tianba bo gbadi ki
yedi: o yi o saawalipualo Eli i.
48 Tontoni b siiga yeni n sani pan taa u ciesuogu
ki pagini m ñinmigma nni ki fini li kankagili po
ki yugidi ki ten'o ke wan ñu.
49 O lieba bo tua cedi mani t diidi Eli ya baa
cua ki ga'o.
50 Yesu gɔ bo tiani ke paa ki cabi o naano ki
kpe.
51 Lanyogunu u Tienu diegu nni kpaldɔgikaabu
bo padi siiga nni ki cili tanpoli ki ban jiini hali

tinga nni ki bɔgidi kaani lie. Ki tinga bo digibi ke
a tana yagidi
52 A kakula bo yaadi u Tienu nigagidiŋanba
yaaba bo kpe siiga boncianli bo fii bi tinkpiba
siiga nni
53 Bi bo ñani a kakuli nni Yesu fiima bi tinkpiba
siiga nni puoli. bi bo kua u dogagidiko nni ke bi
niba boncianli la laa ba.
54 Miteeli -nba canbáa yeni miteeli nba yaaba
bo guu la ke i tinga niginigi yeni yaa bona tieni
kuli. ke ti jiwaandi cuo ba ke bi maadi. «li ko
baa tie mɔni ke o ne tie u Tienu bijua.
55 Bi puobi yaaba bo ŋɔdi Jesu Galile ki pan baa
guud'o bo se fagima ki nua
56 Lani tie Maali Magdala Maali jaka yeni Josefi
naá yeni Zebede bila naá.
57 U yenjuogu ke ja ba tie Aimate yua ke b yi 'o
Josefi o mo bo tie Yesu ŋɔdikaa i ke o mo cua.
58 Ki nagini Palati kani ki mia ke wan taa
Yesu gbannandi. Ke Pilati cabi ke bi taa Yesu
gbannandi ki ten'o.
59 Ke Josefi taa Yesu gbannandi ki pɔbini li
cincenpienli nni yaala ŋani nni
60 Ki duan'o li kakupanli nni wan bo cedi ke
gbiidi yaala u tantiagu po.
61 Magidala yua Maliyam yeni Maliyam tua bo
ye li kani ki kaa ki tiegi li kuli.
62 Lan bo fii ki fa bi bo bobini saaba daali ki
gbeni yo. ke sala yidkaaba ciamo yeni falisiani
-nba gedi ki la o dogudaano Pilati
63 ki maadi'o. T bua tiad'a ke ki sua o daa fo o
bo maadi ke dana taa daali n baa fii bi tinkpiaba
siiga nni

64 Lani yaa po ŋan cedi ban yaa guu li kakuli
hali dana taa daali ke o ŋɔdikaaba n daa cua ki
su 'o. ki yedi bi niba ke o fii bi tinkpiba siiga nni
laa bɔndiyuami ji baa cie li bo kpiali.
65 Pilati bo yedi ba: I minteeli -nba ye taa bi
mani ban gedi guudi nani yi bua maama.
66 Ke bi gedi ki bobini ban bo guudi li kakuli
maama; ki ŋanbi biini li kakuli ki pɔli ki tieni m
banma ki sieni soje-nba ke ban yaa guu.

Diangbenga 28

1 Saba jaanma ń pendi, li Laadi daacincinli
siŋaapanpangu, ke Magdala dogu Maari yeni
Maari tiano gedi ki bua gɔndi li kakuli.
2 Bi sua ke ki tinga migi boncianla, kelima O
Diedo maliki ñani tanpoli, ki jiidi, ki bigdi ku
tanpabgu yu bi luoni li kakuli yeni, ki kali kupo.
3 O den tuudi nani i taañigdi yeni, ke o
tialakaadi pieni ki cie ti kunkundi.
4 Ti jawaanciandi ń kua li kakuli guudkaaba
ban baa, ki pabi, ki tua nani kpiema yeni.
5 Ama maleki ń ga mi maama ki maadi bi
puoba: “Yinba wani ń da jie; kelima n bani ke
i lingi Jesu ban kpaa yua li daapɔnpɔnli po yeni.
6 O ji ki ye ne; o yiedi o, nani wan den tuodi ki
maadi maama. Cua mani ki diidi wan den dua
naani.”
7 Gedi mani tonma ki maadi o ŋɔdkaaba ke o
yiedi bi tinkpiba siiga. Maadi mani ba ke o liidi
yi, ki gedi Galile; Lanpo i ke i baan la o. N maadi
yi lani n yeni.

8 Bi puoba ń ña li kakuli kani yeni ti jawaandi,
ama ke bi pala nan mani boncianla, ki gedi
tonma ki ban waani o ŋɔdkaaba o laabaalŋamo.
9 Jesu ń tuogi ba u sanu nni, ki maadi: "N
fuondi yi." Ban nagni ki gbaani o nintuali, ki
cuo o taana.
10 Lanwani i, Jesu ń maadi ba: "Da jie mani;
gedi mani ki maadi naataani, ke ban gedi Galile,
ke lankani ke bi ba la nni."
11 Ban den paa u sanu ki caa, li kakuli guud-
kaaba bi tianba den kua u dogu nni, ki dugni
salga yidkaacianba yaali n tieni kuli
12 Ban taani ki kali yeni u dogu nni nikpelba ki
juogi ki bibni bi guudkaaba i ligi boncianla,
13 Ki maadi ba: Maadi mani: "O ŋɔdkaaba den
cua ku ñiagu nni ki ludi ti ke ti gɔa, ke bi suni ki
ñani o gbannandi.
14 Li ya tie ke Gufeneeli gbadi, ti ba maadi ki
sɔngi o pali, ki maadi ki fie yi.
15 Bi guudkaaba ń ga i ligi, ki tieni nani ban
maadi ba maama, Lani ya maama n ji yadi
Jufinba siiga hali yeni mɔlane.
16 Li piiga n ŋɔdkaayendo ń gedi Galile, Jesu ń
bi waani ba ya juali po yeni.
17 Ban la o, ban baa ki gbaani o nintuali. Ama
tianba den ye yeni tama.
18 Jesu ń nagni ki maadi ba ne: "bi teni nni
Tanpoli yeni ki tinga po paalu kuli.
19 Gedi mani i nibuoli kuli nni ki ban batise
ba, Báa yeni Bijua yeni U Tienu Foŋanma yeli
po, ban tua n ŋɔdkaaba.
20 Yin tundi ba ban cɔlni min waani yi yaali
kuli. Lani n yeni, n ye yeni yi daali kuli hali

ŋanduna juodma.

Bible Gourmantche

The New Testament in the Gourmantche language of Togo

Le Nouveau Testament en langue Gourmantche du Togo

copyright © 2020 Door 43 world-wide mission community

Language: Gourmantche (Gourmanchéma)

Dialect: Gormantche

Translation by: Door 43 world-wide mission community

Contributor: Andrew Rice, Gourmantche, Gux, Parfait, Parfait-Ayanou

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-08-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
1168f00b-eabf-5a7b-9fed-4d2120867558